

INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ

**ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW
I PODREGIONÓW POLSKI 2013**

OPRACOWANIE POD REDAKCJĄ

MARCINA NOWICKIEGO

AUTORZY

ANNA HILDEBRANDT

MARCIN NOWICKI

PRZEMYSŁAW SUSMARSKI

MACIEJ TARKOWSKI

MARCIN WANDAŁOWSKI

GDAŃSK 2013

REDAKCJA

MARCIN NOWICKI

ZESPÓŁ AUTORSKI

ANNA HILDEBRANDT

MARCIN NOWICKI

PRZEMYSŁAW SUSMARSKI

MACIEJ TARKOWSKI

MARCIN WANDAŁOWSKI

ISBN 978-83-7615-098-7

© INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ
80-227 GDAŃSK, UL. DO STUDZIENKI 63
TEL. +48 58 524 49 00
FAX +48 58 524 49 08
IBNGR@IBNGR.PL
WWW.IBNGR.PL

FUNDACJA KONRADA ADENAUERA W POLSCE
02-561 WARSZAWA, UL. J. DĄBROWSKIEGO 56
TEL. +48 22 845 93 30
FAX. +48 22 848 54 37
KAS@KAS.PL
WWW.KAS.PL, WWW.KAS.DE

OPRACOWANIE WYKONANE W INSTYTUCIE BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ
W RAMACH WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ KONRADA ADENAUERA

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STRESZCZENIE	5
1. WSTĘP	9
2. CEL, ZAKRES I METODY BADAŃ.....	11
2.1. Cel raportu.....	11
2.2. Zakres badań	11
2.3. Dane źródłowe i metody badań.....	13
3. CZYNNIKI ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ W UJĘCIU REGIONALNYM.....	15
3.1. Dostępność transportowa	15
3.2. Zasoby pracy.....	15
3.3. Chłonność rynku	16
3.4. Infrastruktura gospodarcza	16
3.5. Infrastruktura społeczna	16
3.6. Poziom rozwoju gospodarczego	17
3.7. Stan środowiska	17
3.8. Poziom bezpieczeństwa powszechnego	17
3.9. Aktywność województw wobec inwestorów	18
4. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA PODREGIONÓW	19
4.1. Działalność przemysłowa.....	19
4.2. Działalność usługowa	25
4.3. Działalność zaawansowana technologicznie	33
5. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW	41
5.1. Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji	41
5.2. Zasoby i koszty pracy.....	41
5.3. Aktywność wobec inwestorów.....	43
5.4. Dostępność transportowa	46
5.5. Chłonność rynku.....	49
5.6. Infrastruktura gospodarcza	52
5.7. Infrastruktura społeczna.....	54
5.8. Bezpieczeństwo powszechne	57
5.9. Atrakcyjność inwestycyjna – ujęcie syntetyczne	60

Streszczenie

Celem raportu jest określenie różnic w atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów. Atrakcyjność inwestycyjna jest rozumiana, jako zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Obszary oferujące optymalną kombinację czynników lokalizacji stwarzają zarazem najlepsze warunki dla funkcjonowania przedsiębiorstw, czym przyciągają inwestorów.

Raport zawiera wyniki analizy atrakcyjności inwestycyjnej województw oraz podregionów. W przypadku województw dokonano ogólnej charakterystyki atrakcyjności inwestycyjnej, skupiając się na czynnikach uniwersalnych – istotnych niemal dla każdego rodzaju inwestycji. Charakterystyka podregionów odnosi się do trzech kategorii inwestycji: działalności przemysłowej, usługowej i zaawansowanej technologicznie.

Atrakcyjność inwestycyjna ma wielowymiarowy charakter. Aby go możliwie dokładnie odzwierciedlić, przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych korzyści (czynników) lokalizacji takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi.

Wśród województw liderem atrakcyjności inwestycyjnej nadal pozostaje śląskie. Wysoka atrakcyjność

inwestycyjna cechuje województwo dolnośląskie i mazowieckie. Grupę regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności tworzą województwa: małopolskie, wielkopolskie, pomorskie, zachodniopomorskie, i łódzkie. Wszystkie wymienione regiony zajmują wysokie lub przeciętne pozycje w większości aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Konfiguracja tych atutów jest jednak dość zróżnicowana, co odzwierciedlają szczegółowe zestawienia.

W klasie regionów o niskiej atrakcyjności znalazło się pięć województw – podkarpackie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, lubelskie i podlaskie. Ich pozycja jest przede wszystkim konsekwencją długofalowych procesów społeczno-gospodarczych. Niska intensywność urbanizacji i uprzemysłowienia, w okresie w którym procesy te dokonały głębokich przekształceń w wielu regionach europejskich i niektórych polskich, nie pozwoliła na wykształcenie się odpowiedniej „masy krytycznej” (korzyści skali i aglomeracji) w zakresie najistotniejszych zasobów dla dużych inwestorów. Mimo postępów w rozbudowie i modernizacji infrastruktury o znaczeniu krajowym obszary te nadal cechują się niską dostępnością transportową.

Niska atrakcyjność inwestycyjna pięciu województw nie oznacza, że nie mają one szans na przyciągnięcie dużych inwestorów – szanse te są, ale mniejsze niż w innych województwach. Można je zwiększyć, wzmacniając atrakcyjność inwestycyjną dla działalności bazujących na unikatowych zasobach i atutach tych regionów – siłą rzeczy nie ujętych w analizie porównawczej – i poszukując inwestorów niekoniecznie dużych, ale mogących efektywnie wykorzystać posiadane atuty.

W stosunku do 2012 r. nie odnotowano istotnych przekształceń w zróżnicowaniu atrakcyjności inwestycyjnej. Ograniczały się one do zmian pozycji województw w obrębie grup regionów silnych, przeciętnych i słabych – ich zakres był nieznaczny. Nieco odmiennie oceniono natomiast aktywność województw wobec inwestorów, co było konsekwencją przyjęcia dodatkowego, bardzo istotnego wskaźnika, jakim jest wynik certyfikacji Regionalnych Centrów Obsługi Inwestora, dokonanej przez Państwową Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Agencja współpracuje z centrami w zakresie promocji inwestycyjnej i obsługi inwestorów. Certyfikacja wykazała dobre przygotowanie centrów do stawianych im wymagań. Trzy z nich zostały wyróżnione.

Oprócz województw oceniono także podregiony. Wśród tych o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej znalazły się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski. Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopolski, drugi zaś wokół Wrocławia, Jeleniej Góry i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rynkiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem w czołówce

plasują się jeszcze jedynie trzy podregiony: łódzki, poznański i bydgosko-toruński. To także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową.

Najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej cechują się głównie podregiony o charakterze metropolitalnym. Ich ośrodkami są największe polskie miasta. Dysponują one przede wszystkim dużymi zasobami pracowników o wysokich, a zarazem różnie profilowanych kompetencjach oraz dużymi i chłonnymi rynkami zbytu. Poza tym, największe miasta oferują bardzo dobrą dostępność komunikacyjną i dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą.

Grupę podregionów o najwyższym poziomie atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności zaawansowanej technologicznie zdominowały również podregiony o charakterze metropolitalnym. To tam koncentruje się infrastruktura oraz kadra badawczo-rozwojowa. Zasoby rynku pracy obejmują specjalistów wykształconych zarówno w lokalnych ośrodkach akademickich, jak i zachęconych do migracji poprzez dobre warunki życia, w tym rozwinięte otoczenie kulturowe. Ośrodki te cechują się jednocześnie najlepiej rozwiniętą infrastrukturą teleinformatyczną oraz relatywnie wysoką dostępnością w zakresie transportu pasażerskiego.

Tabela 1. Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2013 r.

	Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwest. województw	
	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
Wagi	20		25		15		10		5		5		20			
1 Śląskie	0,35	6	1,40	1	1,35	2	1,02	2	2,14	1	-1,02	15	0,32	6	0,85	1
2 Dolnośląskie	0,40	5	0,07	4	0,40	4	1,40	1	0,82	3	-1,27	16	1,10	1	0,50	2
3 Mazowieckie	0,60	1	-0,25	13	1,81	1	0,57	3	0,41	4	-0,55	13	0,42	5	0,46	3
4 Małopolskie	0,07	10	0,60	2	0,38	5	0,54	4	1,91	2	-0,15	9	-0,13	8	0,34	4
5 Wielkopolskie	0,59	2	0,17	3	0,10	7	0,21	6	-0,47	10	0,51	5	0,59	4	0,32	5
6 Pomorskie	-0,23	11	-0,10	8	0,77	3	-0,16	9	0,13	5	-0,64	14	1,02	2	0,21	6
7 Zachodniopomorskie	0,45	3	-0,17	10	-0,11	9	-0,08	8	-0,06	6	-0,47	11	0,91	3	0,18	7
8 Łódzkie	0,33	7	0,05	5	-0,11	8	-0,06	7	-0,07	7	-0,39	10	0,16	7	0,07	8
9 Opolskie	0,12	8	-0,19	11	0,20	6	0,32	5	-0,73	14	0,03	7	-0,45	11	-0,09	9
10 Kujawsko-Pomorskie	0,10	9	0,04	6	-0,60	12	-0,59	14	-0,17	8	-0,04	8	-0,20	9	-0,17	10
11 Lubuskie	0,44	4	-0,24	12	-0,36	10	-0,37	11	-0,65	13	-0,50	12	-0,54	13	-0,23	11
12 Podkarpackie	-0,84	16	-0,04	7	-0,72	13	-0,34	10	-0,51	11	1,29	1	-0,57	14	-0,40	12
13 Warmińsko-Mazurskie	-0,62	13	-0,31	14	-0,89	16	-0,47	12	-0,53	12	0,47	6	-0,25	10	-0,44	13
14 Świętokrzyskie	-0,36	12	-0,12	9	-0,83	14	-0,72	15	-0,47	9	1,01	2	-0,88	15	-0,45	14
15 Lubelskie	-0,66	14	-0,39	15	-0,89	15	-0,50	13	-0,94	16	0,90	3	-0,51	12	-0,52	15
16 Podlaskie	-0,73	15	-0,52	16	-0,50	11	-0,78	16	-0,80	15	0,82	4	-0,99	16	-0,63	16

Źródło: opracowanie IBnGR

1. Wstęp

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) po raz dziewiąty z rzędu dokonał analizy przestrzennego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej Polski dla inwestorów zagranicznych. Jej efektem jest kolejna odsłona raportu pt. „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski”.

W obecnej edycji podtrzymano zasadę, w myśl której nadrzędnym celem raportu jest najwierniejsze oddanie przestrzennego zróżnicowania stanu atrakcyjności inwestycyjnej w danym przekroju czasowym. Jej utrzymanie wymaga czasem dokonania pewnych modyfikacji metod badawczych, dotyczących przede wszystkim doboru wskaźników i ich wag, w zależności od ewolucji preferencji inwestorów i zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w województwach. Jednocześnie, w celu zachowania porównywalności wyników kolejnych raportów, przyjęto założenie, że modyfikacje metod badawczych powinny być ograniczone do takiego stopnia, który umożliwia analizę zmian wartości syntetycznych wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej w poszczególnych latach.

Podobnie jak w raportach z lat 2005–2012 dokonano syntetycznej oceny atrakcyjności inwestycyjnej województw oraz oceny atrakcyjności podregionów w trzech kategoriach:

- działalności przemysłowej,
- działalności usługowej,
- działalności zaawansowanej technologicznie.

Dzięki przyjęciu opisanych powyżej założeń oraz wypracowanej metodyce badawczej możliwe jest śledzenie zmian w przestrzennym zróżnicowaniu atrakcyjności inwestycyjnej polskich województw dla

inwestorów zagranicznych. Analizując wyniki należy mieć na uwadze fakt, że stanowią one pewien rodzaj „średniej” wyciągniętej z atrakcyjności ośrodka regionalnego i obszarów peryferyjnych województw. Jest to ważne, gdyż dość często atrakcyjność inwestycyjna regionu utożsamiana jest z atrakcyjnością miasta wojewódzkiego, co jest nieuprawnionym uproszczeniem. Uwaga ta jest szczególnie istotna w wypadku analizy wyników odnoszących się do jednostek o szczególnie dużej powierzchni.

Aby przybliżyć zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej wewnątrz województw przeprowadzono analizę na poziomie podregionów. Uzyskany obraz, choć powstały z wykorzystania mniejszej liczby kryteriów, o wiele lepiej odzwierciedla strukturę funkcjonalno-przestrzenną kraju, a co za tym idzie bardziej precyzyjnie oddaje terytorialne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej kraju.

Doświadczenie wynikające z wcześniejszych edycji raportu wskazuje, że jego wyniki często interpretowane są w kategoriach sukcesu czy porażki polityki regionalnej lub lokalnej. Należy zauważyć, że polityka inwestycyjna, której podstawowym zadaniem jest podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej, jest fragmentem szerszej polityki rozwoju regionalnego lub lokalnego. Optyka inwestora, jaką przyjęto w raporcie, nie jest jedynym i najważniejszym aspektem strategii rozwoju regionów i miast. Kreowanie atrakcyjności inwestycyjnej nie jest więc celem samym w sobie (choć akurat do tego zagadnienia ogranicza się niniejszy raport) ale stanowi narzędzie urzeczywistnienia wizji rozwoju i w tym kontekście powinno być oceniane. Należy także zaznaczyć, że polityka inwestycyjna nie jest w stanie wprost kształtować

wszystkich czynników lokalizacji, których poziom często jest efektem długofalowych i złożonych procesów społeczno-gospodarczych. Z powyższych względów raport, w szczególności w odniesieniu do województw, nie może być wprost traktowany jako recenzja działań poszczególnych samorządów wojewódzkich, w zakresie realizacji strategii rozwoju. Nawet kategoria aktywności wobec inwestorów, nie dotyczy jedynie samorządów wojewódzkich. Za dużą

liczbą ofert inwestycyjnych oraz aktywnością informacyjno-promocyjną stoją także samorzady lokalne, przedsiębiorstwa i osoby fizyczne, czy wyspecjalizowane instytucje (np. specjalne strefy ekonomiczne, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego).

Niniejszy raport jest efektem projektu badawczego realizowanego corocznie przez zespół Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce.

2. Cel, zakres i metody badań

2.1. Cel raportu

Celem raportu jest:

- identyfikacja terytorialnych różnic w poziomie atrakcyjności inwestycyjnej oraz gradacja województw i podregionów pod tym względem,
- wskazanie mocnych i słabych stron poszczególnych jednostek w zakresie czynników atrakcyjności inwestycyjnej,
- analiza zmian atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów

2.2. Zakres badań

Merytoryczny zakres raportu wyznacza pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej. Jest ona rozumiana, jako zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Wynikają one ze specyficznych cech obszaru, w którym rozwijana jest działalność gospodarcza. Korzyści te określane są mianem czynników lokalizacji. O atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru decyduje zatem zestaw czynników lokalizacji. Obszary oferujące optymalną kombinację czynników lokalizacji są atrakcyjne inwestycyjnie, gdyż pozwalają na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia inwestycji i osiągnięcie wyższej stopy zwrotu kapitału poprzez redukcję nakładów inwestycyjnych, bieżących kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa, a także ułatwiają zwiększenie przychodów.

W raporcie przyjęto zatem optykę inwestora, co nie oznacza, że wnioski z niego wypływające nie są istotne dla aktorów regionalnego i lokalnego życia spo-

łeczno-gospodarczego. Znajomość mocnych i słabych stron własnego regionu, jak i potencjalnych konkurentów ułatwia efektywne kreowanie przewag w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że interesy potencjalnego inwestora nie są jedynymi, które powinny być brane pod uwagę w strategiach rozwoju. Stąd wnioski wypływające z raportu są ważne dla kształtowania polityki rozwoju regionalnego czy lokalnego, ale nie są z nią tożsame.

Różnorodność i specyfika działalności gospodarczej kształtuje odmienne preferencje lokalizacyjne. Nie można, zatem mówić o absolutnej atrakcyjności inwestycyjnej obszarów. W zawiązku z tym jej ocena przeprowadzona została dwutorowo:

- w odniesieniu do podregionów w aspekcie czynników lokalizacji dla trzech najistotniejszych, z punktu widzenia inwestorów zagranicznych, rodzajów działalności gospodarczej – przemysłowej, usługowej i zaawansowanej technologicznie,
- w odniesieniu do województw w aspekcie uniwersalnych czynników lokalizacji.

Zakres merytoryczny opracowania uwarunkowany jest:

- koniecznością zastosowania szerokiego spektrum wskaźników opisujących możliwie dokładnie poszczególne czynniki lokalizacji,
- koniecznością doboru różnych wag poszczególnych czynników lokalizacji, podkreślając ich różne znaczenie dla lokalizacji odmiennych inwestycji.

Biorąc pod uwagę wymienione uwarunkowania, przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych, będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania

poszczególnych korzyści (czynników) lokalizacji takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i

społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi.

Tabela 2. Czynniki i ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej podregionów i województw

Czynniki	Podregiony			Województwa
	Przemysł	Usługi	Zaawansowane technologie	
	Wagi (w proc.)			
Dostępność transportowa	20	10	20	20
Koszty pracy	15	15		25
Wielkość i jakość zasobów pracy	40	25	30	
Chłonność rynku zbytu		20	10	15
Poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej	15	10	10	10
Poziom rozwoju infrastruktury społecznej			10	5
Poziom rozwoju gospodarczego	2	5	5	
Stopień ochrony i stan środowiska przyrodniczego	5	7	7	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	3	8	8	5
Aktywność regionów wobec inwestorów				20
Łącznie	100	100	100	100

Źródło: opracowanie IBnGR

Przestrzenny zakres raportu obejmuje Polskę w podziale na:

- 16 województw,
- 54 podregiony (formalnie jest ich 66, ale dla potrzeb raportu podregiony-duże miasta, takie jak: Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Trójmiasto, Warszawa, Wrocław połączone z jednostkami otaczającymi, funkcjonalnie powiązanymi z tymi miastami).

Zakres czasowy wyznacza dostępność możliwie najnowszych danych. Z uwagi na różną, w zależności od rodzaju danych, inercję, z jaką są publikowane, w raporcie wykorzystano dane z lat:

- 2011 – w odniesieniu do wielkości i struktury wartości dodanej, gęstości dróg zamiejskich, pracujących w przemyśle, transporcie i pozostałych usługach oraz nakładów inwestycyjnych,
- 2012 – dla większości wskaźników pochodzących z systemu statystyki publicznej,
- 2013 – głównie w przypadku dostępności transportowej, aktywności wobec inwestorów, bezrobocia, wolnych terenów w specjalnych strefach ekonomicznych.

2.3. Dane źródłowe i metody badań

W raporcie wykorzystano dane ilościowe pochodzące głównie z systemu statystyki publicznej uzupełnione o dane i informacje pochodzące z innych źródeł. Przede wszystkim korzystano z:

- Banku Danych Regionalnych GUS,
- danych Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIZ),
- danych z podmiotów zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi,
- informacji z Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji (WPHiI) Ambasad RP w krajach o największym udziale w inwestycjach zagranicznych w Polsce.

Zasadnicza metoda oceny atrakcyjności inwestycyjnej pozostała niezmienną. Wykorzystano procedu-

rę klasyfikacji pseudojednocechowej. Jej zastosowanie powoduje, że ocena atrakcyjności ma charakter względny. Punktem odniesienia jest wartość średnia dla zbioru województw lub podregionów.

W niniejszej edycji raportu dokonano zasadniczo minimalnych, technicznych modyfikacji zestawu wskaźników. Jedyną większą zmianą dotyczy uwzględnienia, w ocenie aktywności województw wobec inwestorów, opublikowanych wyników najnowszej certyfikacji Regionalnych Centrów Obsługi Inwestora (RCOI) dokonanej przez PAIIZ. Rola tychże centrów w promocji inwestycyjnej oraz obsłudze inwestorów, jak i zakres dokonanej oceny (ocena przez pracowników PAIIZ dotychczasowej współpracy przy prowadzonych projektach inwestycyjnych; wizyta certyfikacyjna, podczas której zweryfikowano przygotowanie merytoryczne i techniczne do obsługi potencjalnego inwestora; ocena prezentacji inwestycyjnej regionu dokonanej w języku angielskim przez pracownika RCOI)¹ powodują, że wyniki certyfikacji są bardzo użyteczne dla oceny aktywności województw wobec inwestorów.

Mimo starań autorów, niniejsze opracowanie nie wyczerpuje wszystkich istotnych aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Wynika to z niedostępności niektórych danych ilościowych lub trudności w kwantyfikacji i fragmentarycznym charakterze danych jakościowych. Uzyskane wyniki interpretować można zatem jedynie uwzględniając zakres i specyfikę wykorzystanych w analizie danych.

¹ http://www.paiz.gov.pl/20131105/certyfikacja_regionalnych_centrow_obslugi_inwestora (dostęp 29.11.2013 r.)

3. Czynniki atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu regionalnym

3.1. Dostępność transportowa

Rola dostępności transportowej w kształtowaniu atrakcyjności wiąże się z:

- umożliwieniem i obniżeniem kosztów dostaw surowców i komponentów niezbędnych do produkcji,
- umożliwieniem i obniżeniem kosztów dostarczenia produktów finalnych do odbiorców,
- zapewnieniem warunków transportu pasażerskiego, umożliwiającego bezpośrednie spotkania z dostawcami, współpracownikami, klientami, doradcami.

Ocena dostępności transportowej wymaga przyjęcia punktu odniesienia, względem którego jest ona określana. Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej przyjęto następujące odniesienia:

- położenie względem granicy zachodniej,
- położenie województw, jak i podregionów względem Warszawy,
- położenie podregionów względem ośrodków regionalnych,
- położenie względem międzynarodowych portów lotniczych (podregiony) z uwzględnieniem ich rangi (województwa),
- położenie względem dużych portów morskich (Szczecin, Trójmiasto).

Przyjmując wymienione kryteria, wzięto pod uwagę strukturę kierunkową polskiego handlu zagranicznego, rolę stolicy kraju i miast wojewódzkich, jako ośrodków gospodarczych, rynków zbytu i węzłów komunikacyjnych.

W zależności od rodzaju działalności gospodarczej poszczególne elementy dostępności komunikacyjnej mają inne znaczenie. Na przykład dla działalności przemysłowej zasadnicze znaczenie ma dostępność transportem drogowym, a także poziom rozwoju sektora transportu i logistyki, podczas gdy w przypadku działalności zaawansowanej technologicznie duże znaczenie ma obecność portu lotniczego.

3.2. Zasoby pracy

Zasoby pracy kształtują atrakcyjność inwestycyjną, umożliwiając:

- zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników,
- zatrudnienie pracowników o pożądanym poziomie umiejętności zawodowych i doświadczeniu,
- zatrudnienie pracowników spełniających oczekiwania pracodawców w zakresie cech osobistych (sumiennosc, odpowiedzialność, uczciwość, inicjatywa),
- ponoszenie kosztów pracy gwarantujących rentownosc inwestycji.

Oceniając zasoby pracy województw i podregionów pod uwagę wzięto następujące czynniki:

- liczba pracujących,
- liczba bezrobotnych,
- liczba wolnych miejsc pracy,
- napływ absolwentów szkół średnich i wyższych,
- wysokość wynagrodzeń.

Analiza wyżej wymienionych aspektów pozwoliła zarówno na ilościową, jak i jakościową ocenę zasobów pracy. W zależności od rodzaju działalności gospo-

darczej, potencjalni inwestorzy poszukują odmiennych cech zasobów pracy. W przypadku działalności produkcyjnej poszukiwani są przede wszystkim absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, podczas gdy działalność usługowa w większym stopniu opiera się na pracy osób z wykształceniem średnim lub wyższym.

3.3. Chłonność rynku

Chłonność rynku kształtuje atrakcyjność inwestycyjną, wyznaczając możliwości sprzedaży przez potencjalnego inwestora dóbr i usług na rynku regionalnym. Im jest ona większa, tym możliwe do osiągnięcia korzyści skali rosną, dzięki czemu poniesione nakłady inwestycyjne szybciej zostaną zwrócone. Wysoka chłonność rynku regionalnego pozwala również ograniczyć koszt finalny dobra poprzez redukcję kosztów transportu.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej określono następujące elementy chłonności rynku:

- wielkość rynku zbytu,
- zamożność gospodarstw domowych,
- wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw.

W zależności od rodzaju działalności gospodarczej chłonność rynku regionalnego ma odmienne znaczenie. Rola tego czynnika jest z reguły mniejsza w przypadku działalności przemysłowej, której produkty dystrybuowane są na wielu rynkach. Natomiast w przypadku usług, których sprzedaż odbywa się głównie na rynkach lokalnych i wymaga bezpośredniego kontaktu z klientem, chłonność regionalnego rynku zbytu ma duże znaczenie.

3.4. Infrastruktura gospodarcza

Wpływ infrastruktury gospodarczej na poziom atrakcyjności inwestycyjnej wiąże się z usprawnieniem

procesu realizacji inwestycji, jak i jej dalszego funkcjonowania. W analizie atrakcyjności inwestycyjnej uwzględniono takie elementy infrastruktury jak:

- gęstość instytucji otoczenia biznesu,
- obecność ośrodków naukowo-badawczych,
- liczba imprez targowo-wystawienniczych,
- funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych.

Poszczególne elementy odgrywają różne role w lokalizacji analizowanych rodzajów działalności gospodarczej. W przypadku działalności produkcyjnej istotna jest obecność wolnych terenów inwestycyjnych w specjalnych strefach ekonomicznych. Z kolei działalność zaawansowana technologicznie lokalizowana jest z reguły w regionach, w których funkcjonują ośrodki naukowo-badawcze.

3.5. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna w pośredni sposób wpływa na poziom atrakcyjności inwestycyjnej poprzez:

- kształtowanie korzystnych, przyciągających imigrantów warunków życia, co umacnia wielkość i jakość zasobów pracy,
- tworzenie klimatu otwartości w wymianie poglądów, sprzyjającego kreatywności i innowacjom,
- ułatwienie organizacji szkoleń, konferencji, spotkań z klientami.

Analizując atrakcyjność inwestycyjną pod uwagę wzięto takie elementy infrastruktury społecznej jak:

- liczba i aktywność instytucji kultury takich jak: teatry, kina, domy kultury,
- nasycenie infrastrukturą hotelową i gastronomiczną.

Infrastruktura społeczna ma istotne znaczenie dla lokalizacji działalności usługowej, a w szczególności zaawansowanej technologicznie, gdyż ta w największym stopniu jest zależna od dostępności wysokiej jakości kapitału ludzkiego i klimatu społecznego sprzyjającego innowacjom.

3.6. Poziom rozwoju gospodarczego

Wpływ poziomu rozwoju i struktury gospodarki na atrakcyjność inwestycyjną wiąże się przede wszystkim z występowaniem środowiska gospodarczego na odpowiadającym inwestorowi poziomie rozwoju technicznego, umożliwiającym nawiązanie kooperacji w zakresie niezbędnych usług i dostaw, zapewniających optymalne funkcjonowanie inwestycji.

Analizując poziom rozwoju gospodarczego pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej pod uwagę wzięto:

- wydajność pracy,
- udział działalności pozarolniczych w strukturze gospodarki,
- obecność spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

3.7. Stan środowiska

Stan środowiska ma dwójaki wpływ na kształtowanie atrakcyjności inwestycyjnej:

- istnienie obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego, objętych prawną ochroną znacznie ogranicza możliwości lokalizacji inwestycji,
- znaczny poziom zanieczyszczenia środowiska tworzy wymierne finansowo straty w działalności przedsiębiorstw związane z: kosztami wprowadzenia systemów utylizacji zanieczyszczeń, podwyższoną absencją chorobową, a

w skrajnych przypadkach z przyspieszonym zużyciem majątku trwałego (np. korozja),

- wysoki poziom zanieczyszczenia obniża również poziom życia, co negatywnie wpływa na wielkość i jakość zasobów pracy.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej pod uwagę wzięto takie aspekty stanu środowiska jak:

- wielkość obszarów prawnie chronionych,
- poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- wielkość emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

Stan środowiska przyrodniczego odmiennie wpływa na lokalizację poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej. W przypadku przemysłu występowanie obszarów chronionych istotnie zawęży możliwości lokalizacji inwestycji. Z kolei dobry stan środowiska przyrodniczego sprzyja z reguły lokalizacji inwestycji usługowych czy zaawansowanych technologicznie.

3.8. Poziom bezpieczeństwa powszechnego

Wpływ poziomu bezpieczeństwa powszechnego na atrakcyjność inwestycyjną jedynie w niewielkim stopniu przekłada się na wyniki finansowe planowanej inwestycji. Niski poziom bezpieczeństwa powszechnego wiąże się ze zwiększonymi wydatkami na ochronę majątku i pracowników. Rola tego czynnika w kreowaniu atrakcyjności inwestycyjnej w większym stopniu wiąże się z poczuciem bezpieczeństwa osobistego i odpowiedzialnością za najbliższych współpracowników lub ważnych kontrahentów inwestora. Poza tym, niski poziom bezpieczeństwa powszechnego:

- może powodować zmniejszenie wielkości i obniżenie jakości zasobów pracy w wyniku migracji

spowodowanej pogorszeniem się warunków życia w zakresie poczucia bezpieczeństwa,

- świadczy o występowaniu deficytów kapitału społecznego; niski poziom kapitału społecznego utrudniać zaś może sam proces realizacji inwestycji i jej dalsze funkcjonowanie,
- jest sygnałem występowania patologii społecznych lub słabości systemu władzy.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej przeanalizowano takie aspekty bezpieczeństwa powszechnego jak:

- poziom i strukturę przestępczości,
- poziom wykrywalności przestępstw.

Poziom bezpieczeństwa powszechnego ma nieco większe znaczenie w lokalizacji inwestycji usługowych i zaawansowanych technologicznie, bardziej zależnych od jakości zasobów pracy.

3.9. Aktywność województw wobec inwestorów

Aktywność województw wobec inwestorów rozumiana jest, jako zdolność do kreowania wizerunku regionu, jego popularyzacji, a także stworzenia przez władze samorządowe dobrego klimatu dla inwestycji. Czynnikiem ten jest najmniej wymierny, przez co jego analiza jest utrudniona i obejmuje jedynie fragment szerokiego spektrum działań marketingowych prowadzonych przez regiony. Samorządy lokalne i regionalne stosują w tym względnie bardzo różne strategie i narzędzia – trudno zatem znaleźć aspekty umożliwiające porównanie. Mając na względzie te

zastrzeżenia pod uwagę wzięto takie aspekty aktywności województw jak:

- liczba ofert inwestycyjnych w bazie PAIiIZ,
- wynik certyfikacji Regionalnych Centrów Obsługi Inwestora dokonanej przez PAIiIZ ,
- działalność informacyjno-promocyjną wobec inwestorów z kraju pochodzenia kapitału, realizowaną przy pomocy stosownego wsparcia, jakiego udzielają województwom polskie placówki za granicą – Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP (WPHil).

Mimo pewnych mankamentów przyjętych zmiennych (poszczególne województwa z różną intensywnością wykorzystują analizowane sposoby promocji) mają one olbrzymią zaletę w postaci względnie spójnego systemu gromadzenia tych informacji, a co za tym idzie ich porównywalności. Powszechnym sposobem działań jest funkcjonowanie Regionalnych Centrów Obsługi Inwestora. Działają one w ramach struktur urzędów marszałkowskich lub jako podmioty samorządowe tworzone przez samorząd województwa, czasami przy współudziale innych samorządów, czy powołanych przez nie wyspecjalizowanych agend. Formuła, zakres i intensywność ich działania są do pewnego stopnia zindywidualizowane.

Przykład oceny aktywności województw wobec inwestorów, dobrze ilustruje podstawową regułę, którą trzeba mieć na względzie analizując przedstawione wyniki – odzwierciedlają one atrakcyjność mierzoną przy zastosowaniu konkretnego zestawu wskaźników i tylko w kontekście tego zestawu zmiennych wyniki te można interpretować.

4. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów

4.1. Działalność przemysłowa

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Atrakcyjność inwestycyjną podregionów kształtuje siedem grup wskaźników cząstkowych. Cztery z nich bezpośrednio wpływają na koszty produkcji, a więc na podstawowy parametr decydujący o lokalizacji przedsiębiorstwa. Do tej grupy zaliczono:

- wielkość zasobów pracy,
- dostępność transportową,
- wysokość kosztów pracy,
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

Wpływ trzech pozostałych grup ma charakter pośredni i związany jest np. z możliwościami kooperacji, czy niemożnością wykorzystania optymalnej lokalizacji z uwagi na jej położenie na obszarach chronionych. W sąsiedztwie tego typu obszarów rośnie również ryzyko uwikłania się w konflikt na tle gospodarowania zasobami środowiska, który zaszkodzić może wizerunkowi inwestora. Finansowe rezultaty takich zdarzeń są jednak trudne do uwzględnienia w kategoriach kosztów produkcji. Do pośrednich czynników atrakcyjności zaliczono:

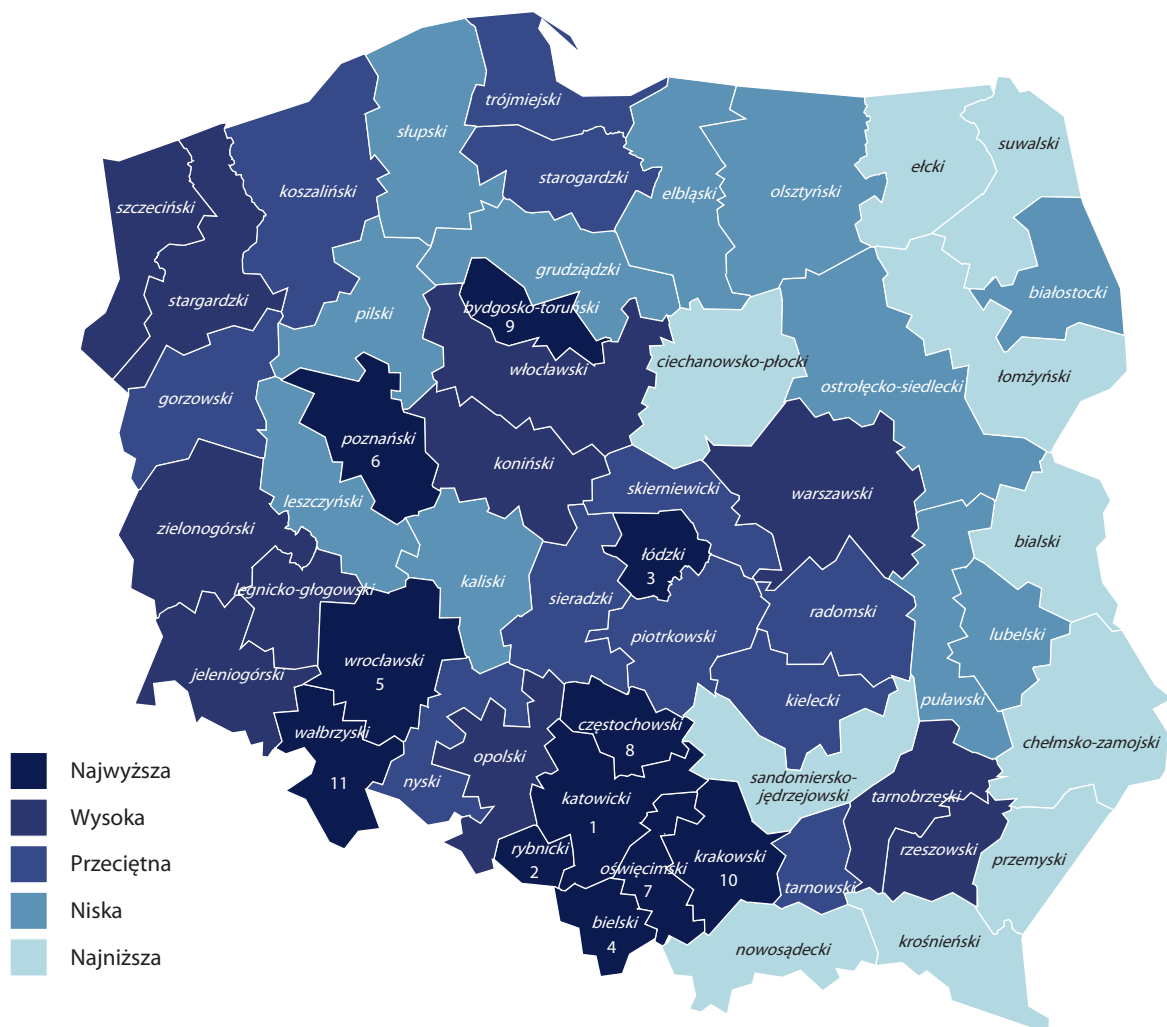
- stopień ochrony środowiska przyrodniczego,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego,
- poziom rozwoju gospodarki.

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Wykorzystując wyżej wymienione kryteria przyporządkowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu równolicznych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11- elementowe z wyjątkiem ostatniej 10- elementowej).

Najwyższą atrakcyjnością inwestycyjną cechują się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski. Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopolski, drugi zaś wokół Wrocławia Jeleniej Góry i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rynkiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem w czołówce plasują się jeszcze jedynie trzy podregiony: łódzki, poznański i bydgosko-toruński. To także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową.

Mapa 1. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2013 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

W stosunku do 2012 r., pierwsza trójka rankingu atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej nie uległa zmianie. Nie zmieniła się również pozycja podregionu krakowskiego (10). Przesunięcia o jedną pozycję w górę i jedną w dół zanotowały 4 podregiony. O dwie pozycje w górę awansował oświęcimski, zaś o dwie w dół spadł częstochowski. Na skutek względnej poprawy w zakresie infrastruktury i dostępności transportowej gospodarczej w rankingu awansował podregion wałbrzyski.

Tabela 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w latach 2012–2013

Podregion	Miejsce w rankingu 2013	Miejsce w rankingu 2012
katowicki	1	1
rybnicki	2	2
łódzki	3	3
bielski	4	5
wrocławski	5	4
poznański	6	7
oświęcimski	7	9
częstochowski	8	6
bydgosko-toruński	9	8
krakowski	10	10
wałbrzyski	11	13

Źródło: opracowanie IBnGR

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo wskazanych cech wspólnych, każdy z podregionów cechuje się nieco inną konfiguracją czynników atrakcyjności. Poniżej scharakteryzowano mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów z punktu widzenia działalności przemysłowej.

Działalność przemysłowa		
1. Podregion katowicki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów szkół zawodowych a także bezrobotnych
	Dostępność transportowa	Duży węzeł transportowy rangi krajowej, wysoka gęstość infrastruktury drogowej, ponadprzeciętna dostępność do granicy zachodniej, dobrze rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Infrastruktura gospodarcza	Duża powierzchnia wolnych terenów w SSE, Duża aktywność inwestorów w SSE
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Niski udział obszarów chronionych
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki, duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
2. Podregion rybnicki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów szkół zawodowych oraz bezrobotnych
	Infrastruktura gospodarcza	Atrakcyjne tereny w SSE (duża aktywność inwestorów)
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki, wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
3. Podregion łódzki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników, bardzo duża liczba bezrobotnych, ponadprzeciętna liczba absolwentów szkół zawodowych
	Poziom rozwoju gospodarki	Ponadprzeciętna wydajność pracy, duża gęstość spółek z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki

Działalność przemysłowa		
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł komunikacyjny rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, węzeł autostrad A1 i A2, bliskość metropolii warszawskiej
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości oraz niski poziom wykrywalności przestępstw
4. Podregion bielski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół zawodowych
	Infrastruktura gospodarcza	Duża aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń
5. Podregion wrocławski	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość granicy zachodniej
	Infrastruktura gospodarcza	Duża powierzchnia wolnych terenów w SSE
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Niski odsetek powierzchni chronionych
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki, duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń i niska stopa bezrobocia mogąca wywołać dodatkowo presję na wzrost wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niska wykrywalność przestępstw
6. Podregion poznński	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników i absolwentów szkół zawodowych
	Dostępność transportowa	Bardzo wysoka dostępność komunikacyjna. Bliskość granicy zachodniej. Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej

Działalność przemysłowa		
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Niski udział obszarów chronionych
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń i niska stopa bezrobocia mogąca wywołać dodatkowo presję na wzrost wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości
7. Podregion oświęcimski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Ponadprzeciętne zasoby pracowników, duża liczba absolwentów szkół zawodowych
	Słabe strony	

8. Podregion częstochowski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Ponadprzeciętna liczba wykwalifikowanych pracowników i duża liczba absolwentów
	Infrastruktura gospodarcza	Duża powierzchnia wolnych terenów w SSE, duża aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony	

9. Podregion bydgosko-toruński	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanej pracowników oraz bezrobotnych, wysoka liczba zasoby absolwentów szkół zawodowych
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi regionalnej, bliskość autostrady A1, bliskość dużego portu morskiego oraz dobrze rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń

Działalność przemysłowa		
	Infrastruktura gospodarcza	Mała powierzchnia wolnych obszarów inwestycyjnych w SSE oraz względnie małe zainteresowanie inwestorów tymi terenami
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
10. Podregion krakowski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, wysoka wydajność pracy w przemyśle, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw, ponadprzeciętny poziom przestępczości
11. Podregion wałbrzyski	Mocne strony	
	Infrastruktura gospodarcza	Stosunkowo duża powierzchnia wolnych terenów w SSE
	Słabe strony	

4.2. Działalność usługowa

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej określa osiem grup wskaźników cząstkowych. Do grup czynników lokalizacji mających duży i wymierny wpływ na koszty działalności usługowej zaliczono:

- wielkość i jakość zasobów pracy,
- chłonność rynku instytucjonalnego,
- koszty pracy,
- dostępność transportową,
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

Pozostałe czynniki mają wpływ pośredni:

- poziom rozwoju gospodarki,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego,
- stopień ochrony środowiska przyrodniczego.

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Tabela 4. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w latach 2012–2013

Podregion	Miejsce w rankingu 2013	Miejsce w rankingu 2012
warszawski	1	1
łódzki	2	2
katowicki	3	3
krakowski	4	4
poznański	5	6
wrocławski	6	7
bydgosko-toruński	7	5
trójmiejski	8	8
bielski	9	9
rzeszowski	10	10
lubelski	11	14

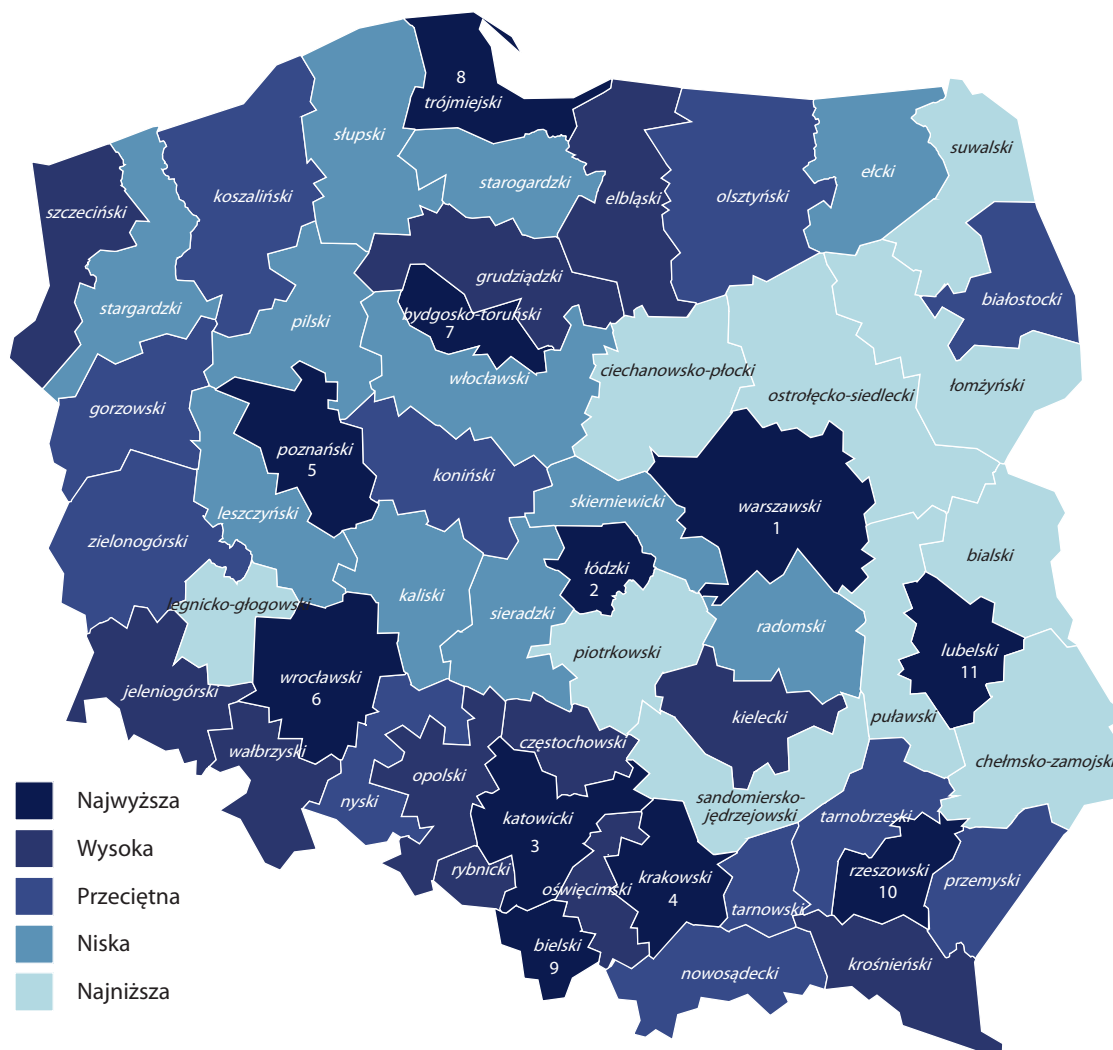
Źródło: opracowanie IBnGR

Wykorzystując wyżej wymienione kryteria przyporządkowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu równolicznych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11- elementowe z wyjątkiem ostatniej 10- elementowej).

Najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej cechują się głównie podregiony o charakterze metropolitalnym. Ich ośrodkami są największe polskie miasta. Dysponują one przede wszystkim dużymi zasobami pracowników o wysokich a zarazem różnie profilowanych kompetencjach oraz dużymi i chłonnymi rynkami zbytu. Poza tym największe miasta oferują bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną i dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą.

Najniższą atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności usługowej cechują się podregiony pozbawione dużych ośrodków miejskich, o znacznym udziale rolnictwa w strukturze gospodarki, niskim popycie wewnętrznym i ograniczonej dostępności transportowej. Cechy te tworzą barierę popytową hamującą rozwój usług rynkowych, w szczególności wyższego rzędu (finanse, ubezpieczenia, doradztwo dla firm, obsługa nieruchomości). Część z tych podregionów wyróżnia się jednocześnie wysoką specjalizacją w zakresie produkcji przemysłowej.

Mapa 2. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2013 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

W stosunku do 2012 r. nie nastąpiły istotne przetasowania w czołówce rankingu atrakcyjności dla działalności usługowej. Na pierwszych czterech pozycjach klasyfikacji nie zmieniło się nic. O jedną lokatę awansowały podregiony: poznański i wrocławski. Istotną poprawę pozycji odnotował podregion lubelski. Obniżyła się natomiast lokata podregionu bydgosko-toruńskiego.

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo wskazanych cech wspólnych, każdy z podregionów wyróżnia się nieco innym profilem atrakcyjności. Poniżej scharakteryzowano mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów dla działalności usługowej.

Działalność usługowa		
1. Podregion warszawski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów szkół maturalnych i studentów, najwyższy wśród podregionów poziom aktywności społecznej. Bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Chłonność rynku	Najwyższa wśród podregionów siła nabywca gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Najważniejszy krajowy węzeł transportowy, największe w kraju lotnisko międzynarodowe
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki oraz bardzo duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
	2. Podregion łódzki	Mocne strony
Wielkość i jakość zasobów pracy		Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz potencjalnych pracowników: absolwentów i studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej
Chłonność rynku		Wysoka siła nabywca gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
Dostępność transportowa		Ważny węzeł komunikacyjny rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, węzeł autostrad A1 i A2, bliskość metropolii warszawskiej

Działalność usługowa		
	Poziom rozwoju gospodarki	Ponadprzeciętna wydajność pracy, duża gęstość spółek z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
3. Podregion katowicki		
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi krajowej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, bardzo duże możliwości inwestowania w SSE, dobre efekty działalności SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki, wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
	Jakość środowiska przyrodniczego	Wysoki poziom zanieczyszczenia atmosfery, niski odsetek powierzchni chronionych
4. Podregion krakowski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Najwyższa w Polsce jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów i studentów, bardzo wysoki poziom aktywności społecznej i gospodarczej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego

Działalność usługowa		
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, ponadprzeciętna powierzchnia wolnych terenach w SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki, wysoka liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw, ponadprzeciętny poziom przestępczości
5. Podregion poznański	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz studentów. Najwyższy wśród podregionów poziom aktywności gospodarczej, bardzo wysoki poziom aktywności społecznej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Bardzo wysoka dostępność komunikacyjna. Bliskość granicy zachodniej. Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego, wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości
	6. Podregion wrocławski	Mocne strony
Wielkość i jakość zasobów pracy		Wysoka jakość zasobów pracy. Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej

Działalność usługowa		
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość granicy zachodniej
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy w usługach, korzystna struktura gospodarki, duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niska wykrywalność przestępstw
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
7. Podregion bydgosko- toruński	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi regionalnej, bliskość autostrady A1
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń
8. Podregion trójmiejski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i firm
	Jakość środowiska przyrodniczego	Niski poziom zanieczyszczenia ściekami emitowanymi przez gospodarstwa domowe, wysoki odsetek powierzchni chronionej

Działalność usługowa		
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki, duża gęstość spółek z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
9. Podregion bielski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Ponadprzeciętna liczba pracujących w usługach, wysoka podaż absolwentów szkół maturalnych
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń
10. Podregion rzeszowski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Ponadprzeciętna liczba studentów
	Słabe strony	

11. Podregion lubelski	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi regionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Wysoki poziom aktywności społecznej, wysoka liczba studentów
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Stosunkowo wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń

4.3. Działalność zaawansowana technologicznie

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Poziom atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności zaawansowanej technologicznie warunkuje osiem grup czynników. Cztery z nich bezpośrednio wpływają na koszty działalności w danej lokalizacji. Zalicza się do nich:

- dostępność transportową,
- chłonność rynku,
- jakość zasobów pracy,
- infrastrukturę gospodarczą.

Pośredni wpływ na warunki działalności mają także następujące grupy czynników:

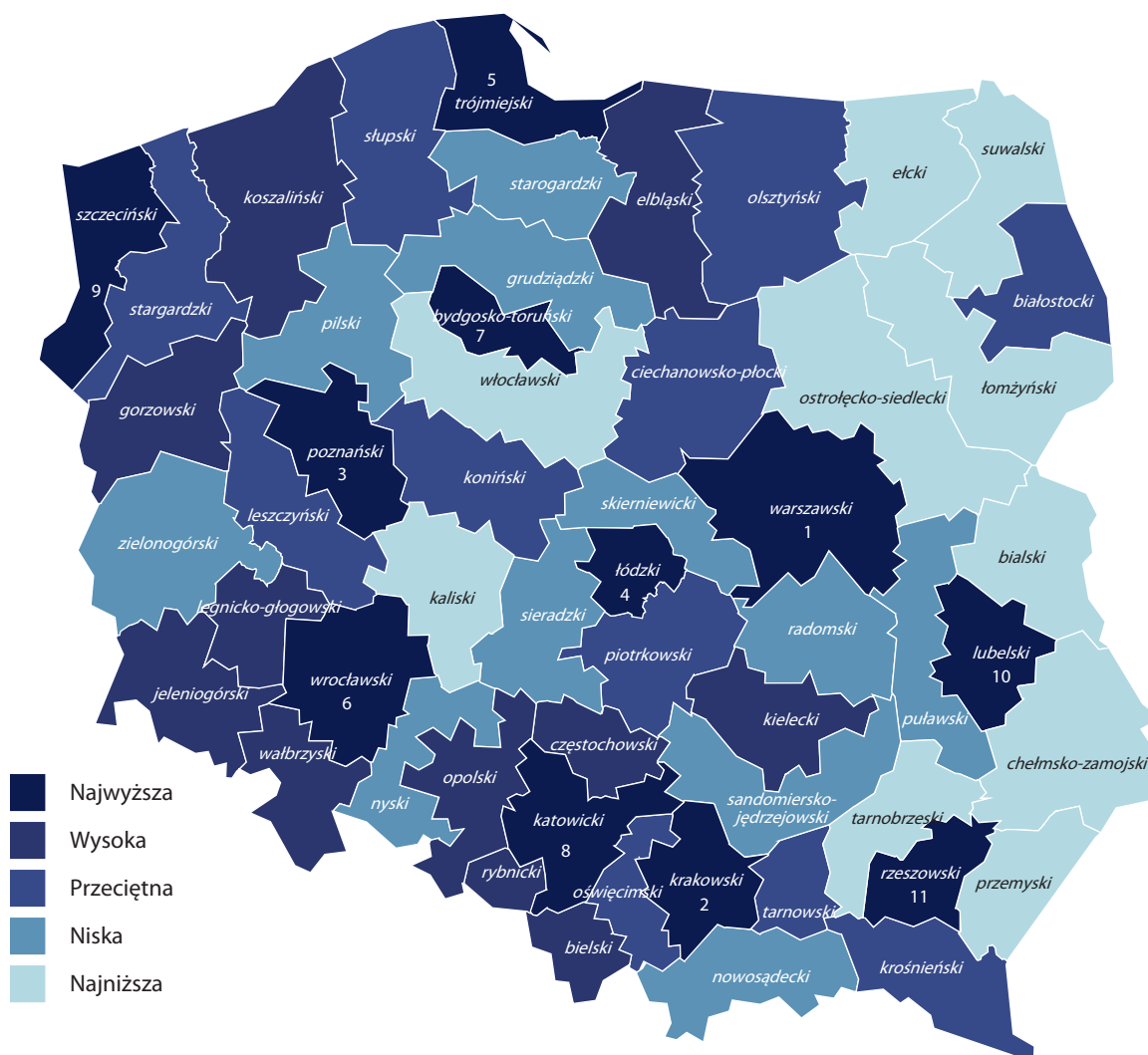
- poziom rozwoju gospodarczego,
- jakość środowiska przyrodniczego,
- infrastruktura społeczna,
- stan bezpieczeństwa powszechnego.

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Biorąc pod uwagę wymienione kryteria przyporządkowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu różniczkowanych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11- elementowe z wyjątkiem ostatniej 10- elementowej).

Grupę podregionów cechującą się najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej zdominowały podregiony o charakterze metropolitalnym. To tam koncentruje się infrastruktura oraz kadra badawczo-rozwojowa. Zasoby rynku pracy obejmują specjalistów wykształconych zarówno w lokalnych ośrodkach akademickich, jak i zachęconych do migracji poprzez dobre warunki życia, w tym rozwinięte otoczenie kulturowe.

Mapa 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2013 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

Najniższa atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie jest typowa dla podregionów zorganizowanych wokół mniejszych ośrodków. W polskich realiach zdecydowana większość miast średnich i część dużych (ale nie największych), nie jest w stanie stworzyć warunków przyciągających inwestorów z omawianej branży. Wynika to nie tylko z deficytów czynników produkcji, ale także z niekorzystnych uwarunkowań w zakresie infrastruktury społecznej i gospodarczej. W szczególności dotyczy to miast położonych w obszarach słabo zurbanizowanych. Wyjątkami mogą być ośrodki, w których zlokalizowana jest wysoko wyspecjalizowana produkcja o dużej skali oraz oferowane są dodatkowe korzyści np. w postaci ulg z tytułu inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych.

Tabela 5. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w latach 2012–2013

Podregion	Miejsce w rankingu 2013	Miejsce w rankingu 2012
warszawski	1	1
krakowski	2	3
poznański	3	2
łódzki	4	4
trójmiejski	5	5
wrocławski	6	6
bydgosko-toruński	7	7
katowicki	8	8
szczeciński	9	9
lubelski	10	14
rzeszowski	11	10

Źródło: opracowanie IBnGR

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo pewnych cech wspólnych każdy z podregionów charakteryzuje się nieco innym profilem atrakcyjności. Poniżej wyszczególniono mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie.

Działalność zaawansowana technologicznie		
1. Podregion warszawski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów szkół maturalnych i studentów, najwyższy wśród podregionów poziom aktywności społecznej. Bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Dostępność transportowa	Najważniejszy krajowy węzeł transportowy, największe w kraju lotnisko międzynarodowe

Działalność zaawansowana technologicznie			
	Chłonność rynku	Najwyższa wśród podregionów siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw	
	Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną	
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu	
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki	
	Słabe strony		
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw	
2. Podregion krakowski	Mocne strony		
	Jakość zasobów pracy	Najwyższa w Polsce jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów i studentów, bardzo wysoki poziom aktywności społecznej i gospodarczej	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego	
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw	
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu	
	Infrastruktura społeczna	Dobrze rozwinięta infrastruktura kultury, rozbudowana baza noclegowa	
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki	
	Słabe strony		
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw, ponadprzeciętny poziom przestępczości	
3. Podregion poznański	Mocne strony		
	Jakość zasobów pracy	Duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz studentów. Najwyższy wśród podregionów poziom aktywności gospodarczej, bardzo wysoki poziom aktywności społecznej	

Działalność zaawansowana technologicznie

	Dostępność transportowa	Bardzo wysoka dostępność komunikacyjna. Bliskość granicy zachodniej. Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości
4. Podregion łódzki	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz potencjalnych pracowników: absolwentów i studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł komunikacyjny rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, węzeł autostrad A1 i A2, bliskość metropolii warszawskiej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Ponadprzeciętna wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoka przestępczość, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
5. Podregion trójmiejski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej

Działalność zaawansowana technologicznie			
	Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, bardzo rozbudowana baza noclegowa i restauracyjna, bardzo wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną	
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i firm	
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu	
	Jakość środowiska przyrodniczego	Niski poziom zanieczyszczenia ściekami emitowanymi przez gospodarstwa domowe, wysoki odsetek powierzchni chronionej	
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki	
	Słabe strony		
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw	
6. Podregion wrocławski	Mocne strony		
	Jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość granicy zachodniej	
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach SSE	
	Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną	
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw	
	Poziom rozwoju gospodarki	Ponadprzeciętna wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki	
	Słabe strony		
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niska wykrywalność przestępstw	

Działalność zaawansowana technologicznie

7. Podregion bydgosko- toruński	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi regionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość autostrady A1
	Jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
8. Podregion katowicki	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi krajowej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, bardzo duże możliwości inwestowania w SSE, dobre efekty działalności SSE
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
	Jakość środowiska przyrodniczego	Wysoki poziom zanieczyszczenia atmosfery, niski odsetek powierzchni chronionych

Działalność zaawansowana technologicznie		
9. Podregion szczeciński	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość granicy zachodniej (doskonale rozwiniętej infrastruktury transportowej)
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu
	Infrastruktura społeczna	Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna. Bardzo rozbudowana baza noclegowa oraz działalność hotelowo-restauracyjna, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, stosunkowo niski poziom wykrywalności przestępstw
10. Podregion lubelski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Wysoki poziom aktywności społecznej, wysoka liczba studentów
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Stosunkowo wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
11. Podregion rzeszowski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów, ponadprzeciętna sytuacja zdrowotna
	Słabe strony	

5. Atrakcyjność inwestycyjna województw

5.1. Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Ocena atrakcyjności inwestycyjnej województw dokonana została na podstawie analizy siedmiu grup wskaźników częściowych. Regionalne zróżnicowanie ich poziomu omówione zostało w kolejności odpowiadającej roli, jaką odgrywają w kształtowaniu atrakcyjności inwestycyjnej. Zaczynając od czynników najważniejszych kolejność ta wygląda następująco:

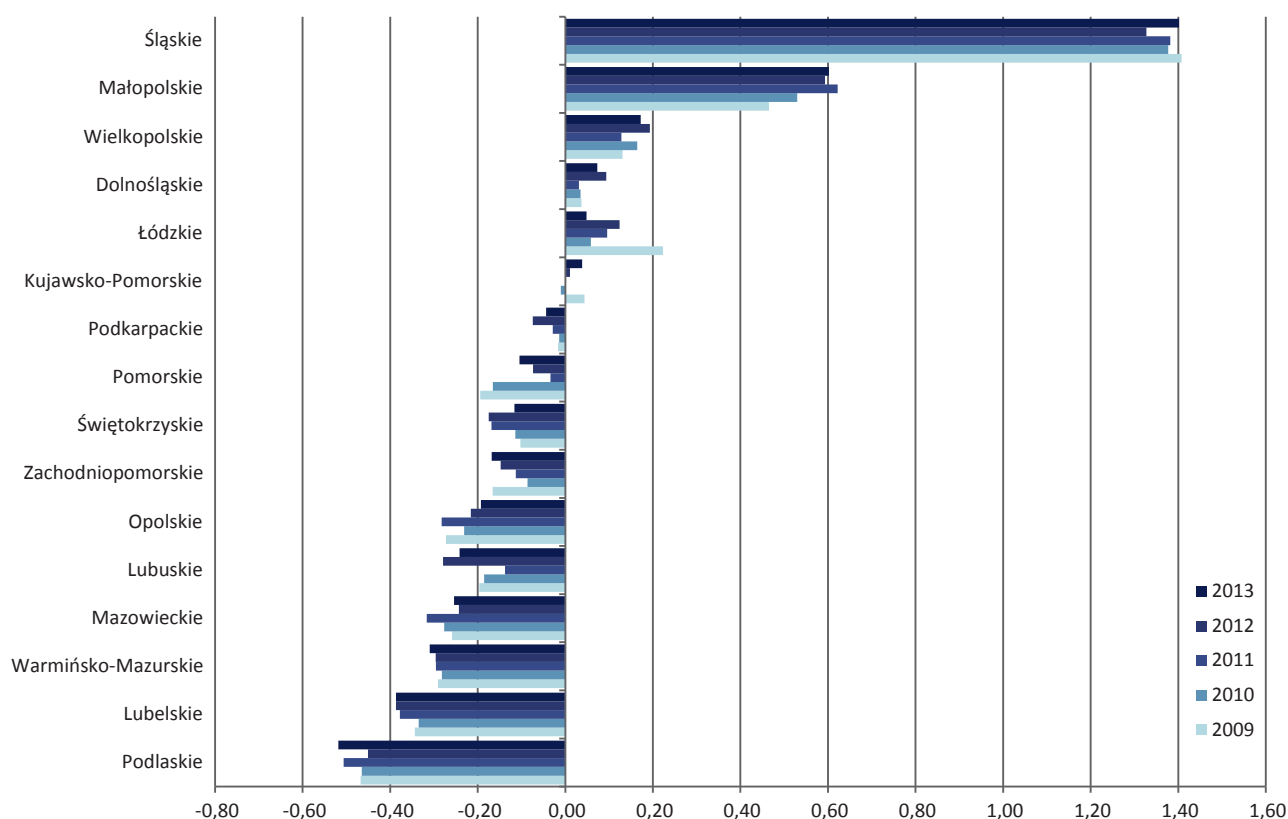
- zasoby i koszty pracy,
- aktywność województw wobec inwestorów,
- dostępność transportowa,
- wielkość rynku zbytu
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej,
- poziom rozwoju infrastruktury społecznej,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego.

W takim porządku dokonano charakterystyki czynników atrakcyjności inwestycyjnej, skupiając się na województwach o najwyższym ich poziomie.

5.2. Zasoby i koszty pracy

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Zdecydowanie najwyższą atrakcyjnością w zakresie wypadkowej, jaką stanowi zestawienie zasobów i kosztów pracy cechują się dwa województwa – małopolskie i śląskie. Ich zasadniczym atutem jest wielkość zasobów, a także mały lub przeciętny deficyt wykwalifikowanych pracowników. W obu regionach silnie rozwinięte jest szkolnictwo wyższe, dostarczające wykwalifikowanych kadr. Województwo śląskie cechuje się największymi zasobami pracy, jednak ich dostępność do pewnego stopnia ogranicza dość wysoki poziom wynagrodzeń. W województwie małopolskim zasób potencjalnych pracowników jest mniejszy, ale poziom wynagrodzeń także jest niższy, co powoduje że ewentualne trudności z rekrutacją odpowiednich pracowników nie będą mocno podnosić kosztów skompletowania załogi.

Wykres 1. Ocena województw pod względem zasobów i kosztów pracy

Źródło: opracowanie IBnGR

Do grupy województw o wyraźnie najniższych zasobach pracy i/lub kosztach pracy zalicza się sześć regionów: opolskie, lubuskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, lubelskie i podlaskie. Bardzo wysokie koszty pracy oraz deficyt wykwalifikowanych pracowników są przyczyną niskich notowań województwa mazowieckiego, do poprawy których nie wystarcza posiadanie ponadprzeciętnej liczby pracujących i absolwentów oraz korzystnych cech jakościowych tych zasobów – np. wysokiego poziomu przedsiębiorczości. W pozostałych przypadkach słabymi stronami są: bardzo małe zasoby pracy w każdym aspekcie – pracujących, bezrobotnych i absolwentów. Występują też pewne deficyty jakościowe – niski poziom przedsiębiorczości. W przypadku województwa lubuskiego i opolskiego barierą jest także wysoki deficyt wykwalifikowanych pracowników. Cechą wszystkich tych regionów są względnie niskie koszty pracy – dla większości inwestorów czynnik o kluczowym znaczeniu.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Mimo podobnej konfiguracji w zakresie czynników zasobów i kosztów pracy, jaka cechuje województwo małopolskie i śląskie, można wskazać pewne istotne odmienności, mogące mieć znaczenie w procesie podejmowania decyzji lokalizacyjnych.

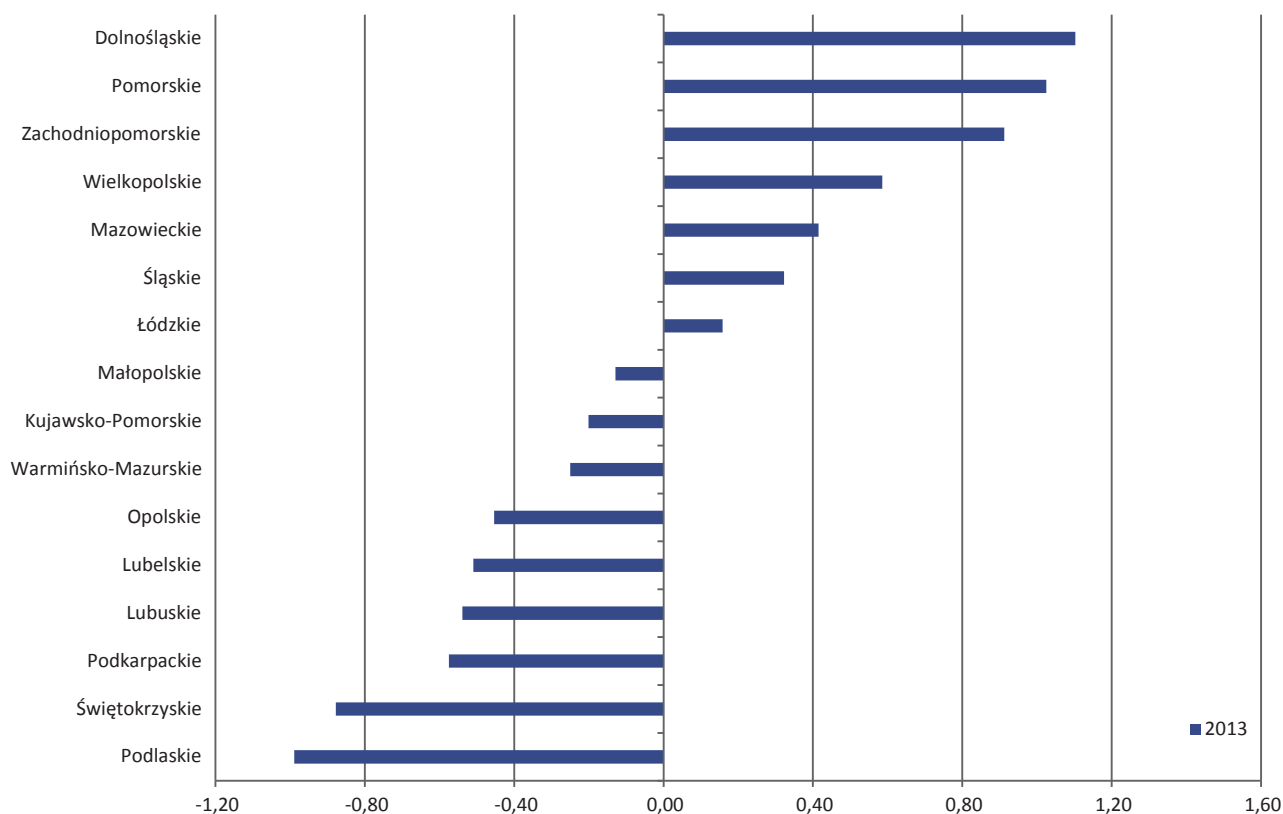
Zasoby i koszty pracy	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Bardzo duże zasoby pracy – pracujących, bezrobotnych i absolwentów
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej jakość zasobów pracy; wysokie koszty pracy
	Zmiany
	W okresie 5 lat brak istotnych zmian; w stosunku do 2012 r. poprawa w wyniku spadku deficytu wykwalifikowanych pracowników
2. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętne zasoby pracy – w szczególności w zakresie absolwentów szkół średnich i studentów; niski deficyt wykwalifikowanych pracowników
	Słabe strony

	Zmiany
	W okresie 5 lat poprawa; w stosunku do 2012 r. brak istotnych zmian.

5.3. Aktywność wobec inwestorów

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

W zakresie aktywności wobec inwestorów wyróżnia się sześć województw: śląskie, mazowieckie, wielkopolskie, zachodniopomorskie, pomorskie i dolnośląskie. Wszystkie one cechują się ponadprzeciętną aktywnością informacyjno-promocyjną przy wykorzystaniu Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji. Trzy z nich – dolnośląskie, wielkopolskie i śląskie – dysponują szeroką ofertą terenów inwestycyjnych. Regionalne Centra Obsługi Inwestora w województwach: dolnośląskim, pomorskim i zachodniopomorskim otrzymały wyróżniającą ocenę w toku certyfikacji przeprowadzonej przez PAliIZ (za dotychczasową współpracę w zakresie obsługi inwestorów, przygotowanie merytoryczne i techniczne do obsługi inwestora oraz umiejętność prezentacji inwestycyjnej regionu).

Wykres 2. Ocena województw pod względem aktywności wobec inwestorów

Źródło: opracowanie IBnGR

Ranking aktywności województw wobec inwestorów zamyka sześć regionów – opolskie, lubelskie, lubuskie, podkarpackie, świętokrzyskie i podlaskie. Z wyjątkiem opolskiego i podkarpackiego, cechują się wyraźnie niższą od przeciętnej liczbą atrakcyjnych ofert lokalizacyjnych, zgłoszonych do bazy PALiIZ. W przypadku czterech z nich (wyłączając lubelskie i lubuskie) zanotowano niską częstotliwość wskazań w ankietach WPHiI.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Mimo cech wspólnych, każde województwo cechuje pewna odmienność w zakresie aktywności wobec inwestorów. Poniżej scharakteryzowano sześć wiodących pod tym względem regionów.

Aktywność wobec inwestorów	
1. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Najwyższa w Polsce liczba ofert inwestycyjnych, wyróżniające się Regionalne Centrum Obsługi Inwestora
	Słabe strony

2. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna aktywność informacyjna, najlepiej ocenione Regionalne Centrum Obsługi Inwestora
	Słabe strony

3. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Wyróżniająca intensywność działalności informacyjnej, wyróżniające się Regionalne Centrum Obsługi Inwestora
	Słabe strony

4. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Duża liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

Aktywność wobec inwestorów	
5. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Wysoka intensywność działalności informacyjnej
	Słabe strony

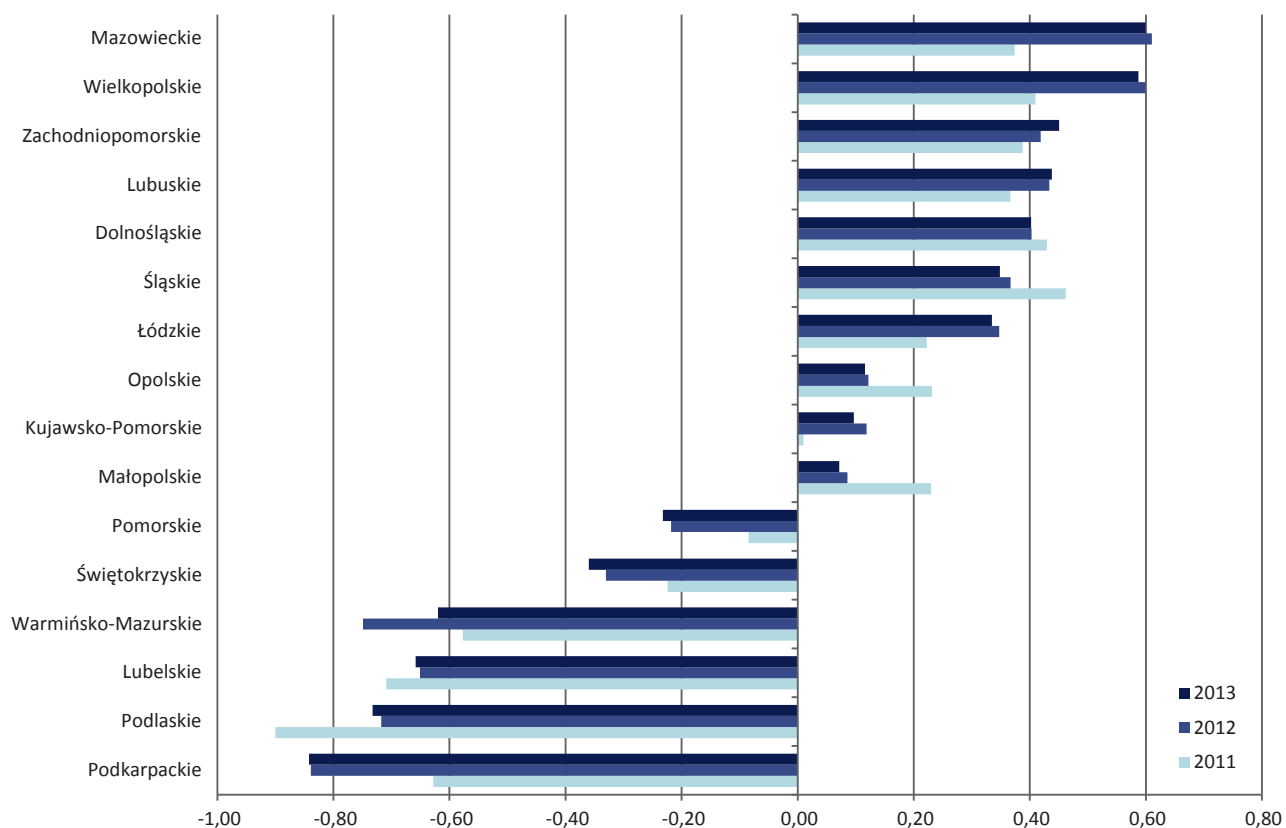
6. Województwo śląskie	Mocne strony
	Duża liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

5.4. Dostępność transportowa

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Ponadprzeciętna dostępność transportowa cechuje siedem województw położonych głównie w zachodniej części Polski. Zalicza się do nich wielkopolskie, zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie, śląskie oraz dwa województwa centralnej Polski – mazowieckie i łódzkie. Wspólną ich cechą jest dobra lub przeciętna dostępność do granicy zachodniej. W zakresie innych parametrów dostępności omawiane regiony są zróżnicowane.

Najniższa dostępność jest nadal charakterystyczna dla czterech województw wschodniej Polski. Oprócz dużej odległości dzielącej ten obszar od granicy zachodniej, dostępność do niego ogranicza brak międzynarodowych połączeń lotniczych (z wyjątkiem podkarpackiego) oraz słabo rozwinięty sektor transportu i logistyki. Potencjalnym atutem tych trzech województw (ponownie pomijając podkarpackie), mogącym sprzyjać rozwiązaniu problemów transportowych, jest względna bliskość Warszawy. Aby jednak wykorzystać możliwości tego węzła, konieczna jest modernizacja infrastruktury znaczenie skracająca czas podróży z wymienionych regionów do Warszawy. Rok 2013 nie przyniósł większych zmian w dostępności transportowej. Po obfitym w zakończone inwestycje, głównie drogowe i lotniskowe roku 2012, kolejnych zakończonych projektów było niewiele. Jedyna wyraźniejsza zmiana i to na lepsze dotyczyła województwa warmińsko-mazurskiego, głównie za sprawą poprawy dostępności do granicy zachodniej.

Wykres 3. Ocena województw pod względem dostępności transportowej

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Pod względem aspektów decydujących o dostępności transportowej poszczególne województwa są dość mocno zróżnicowane. Dotyczy to także regionów o najkorzystniejszym położeniu.

Dostępność transportowa	
1. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Główny węzeł transportowy kraju; ponadprzeciętny poziom rozwoju sektora transportu i logistyki; wysoka intensywność przewozów lotniczych
	Słabe strony

Dostępność transportowa	
2. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej; brak słabych stron
	Słabe strony

3. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej; bardzo dobra dostępność do transportu morskiego; wysoki poziom rozwoju sektora transportu i logistyki
	Słabe strony
	Niska gęstość sieci drogowej; duża odległość do Warszawy; mała intensywność pasażerskich przewozów lotniczych
4. Województwo lubuskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej; dobrze rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Słabe strony
	Niska gęstość sieci drogowej; duża odległość do Warszawy; lotnisko obsługujące najmniejszą liczbę pasażerów
5. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej
	Słabe strony
	Ponadprzeciętna odległość do Warszawy

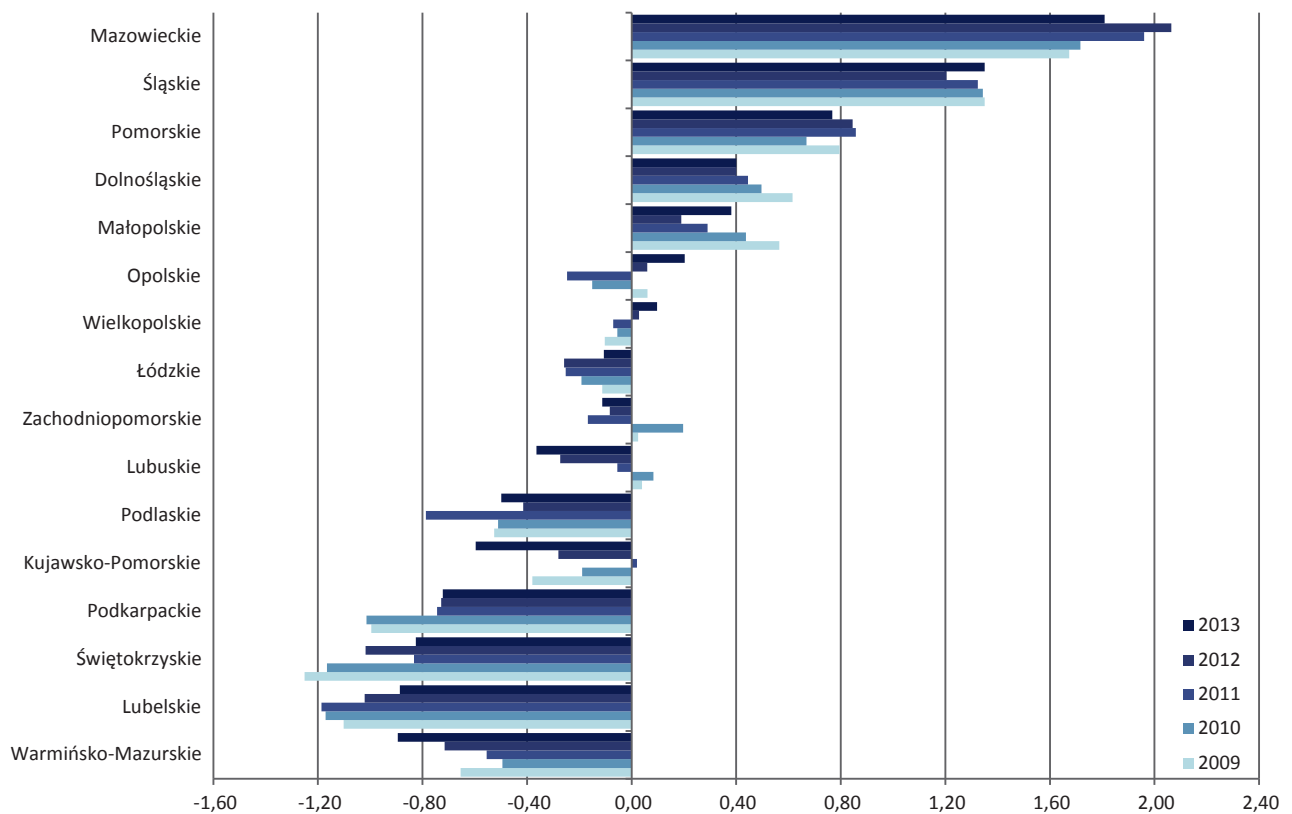
Dostępność transportowa	
6. Województwo śląskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna intensywność pasażerskich przewozów lotniczych; ponadprzeciętny poziom rozwoju sektora transportu i logistyki; wysoka gęstość sieci drogowej
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej dostępność do transportu morskiego
7. Województwo łódzkie	Mocne strony
	Bliskość Warszawy, brak słabych stron
	Słabe strony

5.5. Chłonność rynku

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Wysoka chłonność rynku cechuje trzy województwa: mazowieckie, śląskie oraz pomorskie. Ich wspólną cechą jest wyraźnie ponadprzeciętna (szczególnie w odniesieniu do mazowieckiego i pomorskiego) zamożność gospodarstw domowych.

Najniższą chłonnością rynku cechują się cztery województwa wschodniej Polski – podkarpackie, świętokrzyskie, lubelskie i warmińsko-mazurskie. Są to obszary relatywnie słabo zaludnione, w których gospodarstwa domowe oraz przedsiębiorstwa generują wyraźnie niższy popyt.

Wykres 4. Ocena województw pod względem chłonności rynku

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Jak już wspomniano, trzy wiodące pod względem chłonności rynku województwa mają cechę wspólną ale różnią się w zakresie poziomu popytu inwestycyjnego generowanego przez przedsiębiorstwa.

Chłonność rynku	
1. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i popyt inwestycyjny
	Słabe strony

	Zmiany
	Nieznaczna poprawa okresie 5 lat; spadek w stosunku do 2012 r. – redukcja popytu inwestycyjnego
2. Województwo śląskie	Mocne strony
	Bardzo wysoka gęstość zaludnienia; wysoki popyt inwestycyjny
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak zmian w okresie 5 lat; niewielki wzrost w stosunku do 2012 r. – względnie wyższy popyt inwestycyjny
3. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna siła nabywcza gospodarstw domowych
	Słabe strony

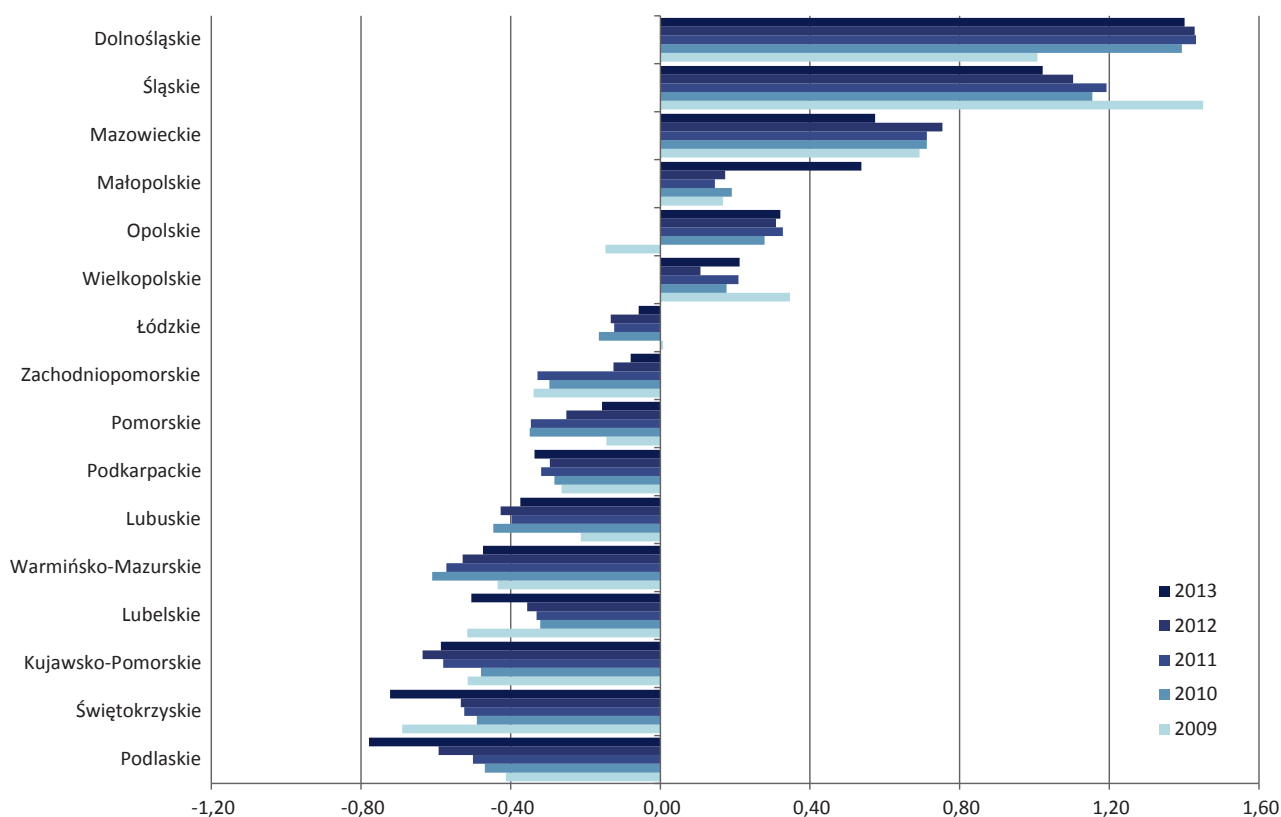
	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat i jak i w stosunku do 2012 r.

5.6. Infrastruktura gospodarcza

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Najwyższym poziomem rozwoju infrastruktury gospodarczej cechują się cztery województwa: małopolskie, mazowieckie, śląskie i dolnośląskie. Ich wspólną cechą jest ponadprzeciętnie rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy. Pod względem innych cech infrastruktury gospodarczej regiony te się różnią.

Najniższy poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim, lubelskim, kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim i podlaskim. Na obszarach tych słabo rozwinięta jest infrastruktura badawczo-rozwojowa (kujawsko-pomorskie i lubelskie wypadają pod tym względem nieco lepiej). Dysponują one także stosunkowo niewielkim zasobem wolnych terenów inwestycyjnych w specjalnych strefach ekonomicznych. Jedynym poważnym atutem jest wysoka, druga pozycja województwa świętokrzyskiego w zakresie działalności targowo-wystawienniczej, która jednak nie wystarcza aby poprawić jego notowania.

Wykres 5. Ocena województw pod względem infrastruktury gospodarczej

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Konfiguracja czynników atrakcyjności w zakresie infrastruktury gospodarczej jest specyficzna dla każdego z regionów. Również trzy najlepsze pod tym względem regiony, cechują się do pewnego stopnia innym zestawem mocnych i słabych stron.

Infrastruktura gospodarcza	
1. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu; ponadprzeciętnie rozwinięty sektor B+R; duże zasoby wolnych terenów inwestycyjnych oraz znaczna aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony
	Niska aktywność targowo-wystawiennicza
	Zmiany
	Wyraźny wzrost w okresie 5 lat; brak zmian w ujęciu rocznym
2. Województwo śląskie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy; ponadprzeciętne zasoby wolnych terenów inwestycyjnych w SSE; wysoka aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony

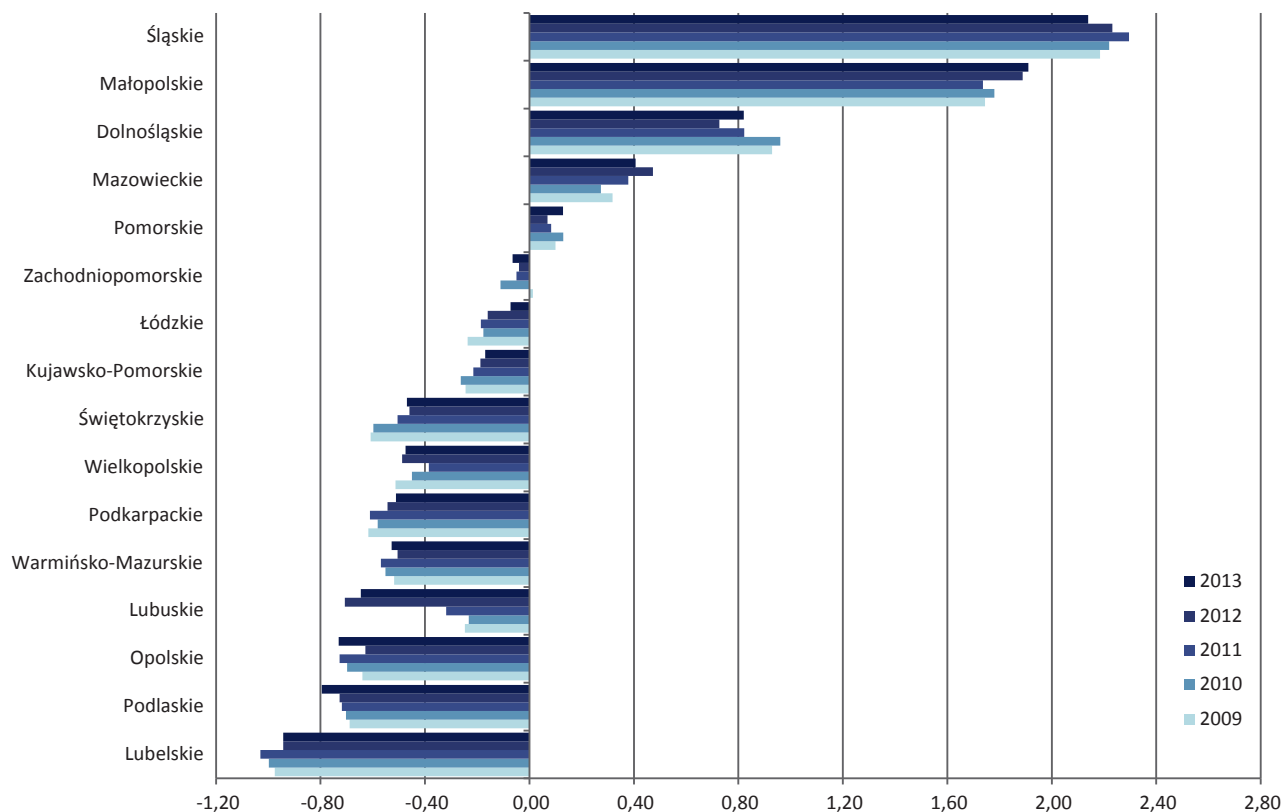
	Zmiany
Znaczny spadek w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym nieznaczne pogorszenie – względny spadek poziomu rozwoju sektora badawczo-rozwojowego	
3. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu; dobrze rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w SSE

Infrastruktura gospodarcza	
	Zmiany
	Pogorszenie w okresie 5 lat jak i w odniesieniu do poprzedniego roku – w ujęciu rocznym względny spadek poziomu rozwoju sektora badawczo-rozwojowego i mniejsza aktywność inwestorów w SSE
4. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy, ponadprzeciętna aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w SSE
	Zmiany
	Bardzo wyraźna poprawa w okresie 5 lat jak i w odniesieniu do poprzedniego roku – względny wzrost poziomu rozwoju sektora badawczo-rozwojowego i wyższa aktywność inwestorów w SSE

5.7. Infrastruktura społeczna

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Cztery województwa cechują się wyraźnie ponadprzeciętnym poziomem rozwoju infrastruktury społecznej. Szczególnie wyróżnia się w tym względzie województwo śląskie oraz małopolskie. Województwa dolnośląskie i mazowieckie wyraźnie ustępują dwóm wymienionym regionom, ale jednocześnie ich przewaga nad pozostałymi regionami także jest wyraźna. Omawiane cztery województwa wyróżniają się szeroką ofertą kulturalną, a trzy z nich (z wyjątkiem mazowieckiego) dobrze rozwiniętą infrastrukturą turystyczną.

Wykres 6. Ocena województw pod względem infrastruktury społecznej

Źródło: opracowanie IBnGR

Grupa regionów o niskiej atrakcyjności w zakresie infrastruktury społecznej jest liczna, choć szczególnie wyróżnia się województwo lubelskie. Cechuje się ono niską intensywnością życia kulturalnego jak i niskim poziomem rozwoju infrastruktury turystycznej.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Poziom rozwoju infrastruktury społecznej jest wypadkową różnych czynników. W zależności od regionu rola każdego z nich może być inna. Cztery wiodące regiony do pewnego stopnia różnią się konfiguracją składowych infrastruktury społecznej.

Infrastruktura społeczna	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Wysoka intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa i gastronomiczna; wysoka aktywność lokalnych instytucji kultury
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat jak i w stosunku do 2012 r.
2. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Wysoka intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa i gastronomiczna; wysoka aktywność lokalnych instytucji kultury
	Słabe strony

	Zmiany
	Poprawa w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym brak istotnych zmian
3. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa
	Słabe strony

	Zmiany
	Nieznaczne pogorszenie w okresie 5 lat; w stosunku do roku poprzedniego brak istotnych zmian

Infrastruktura społeczna	
4. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna intensywność działalności kulturalnej
	Słabe strony

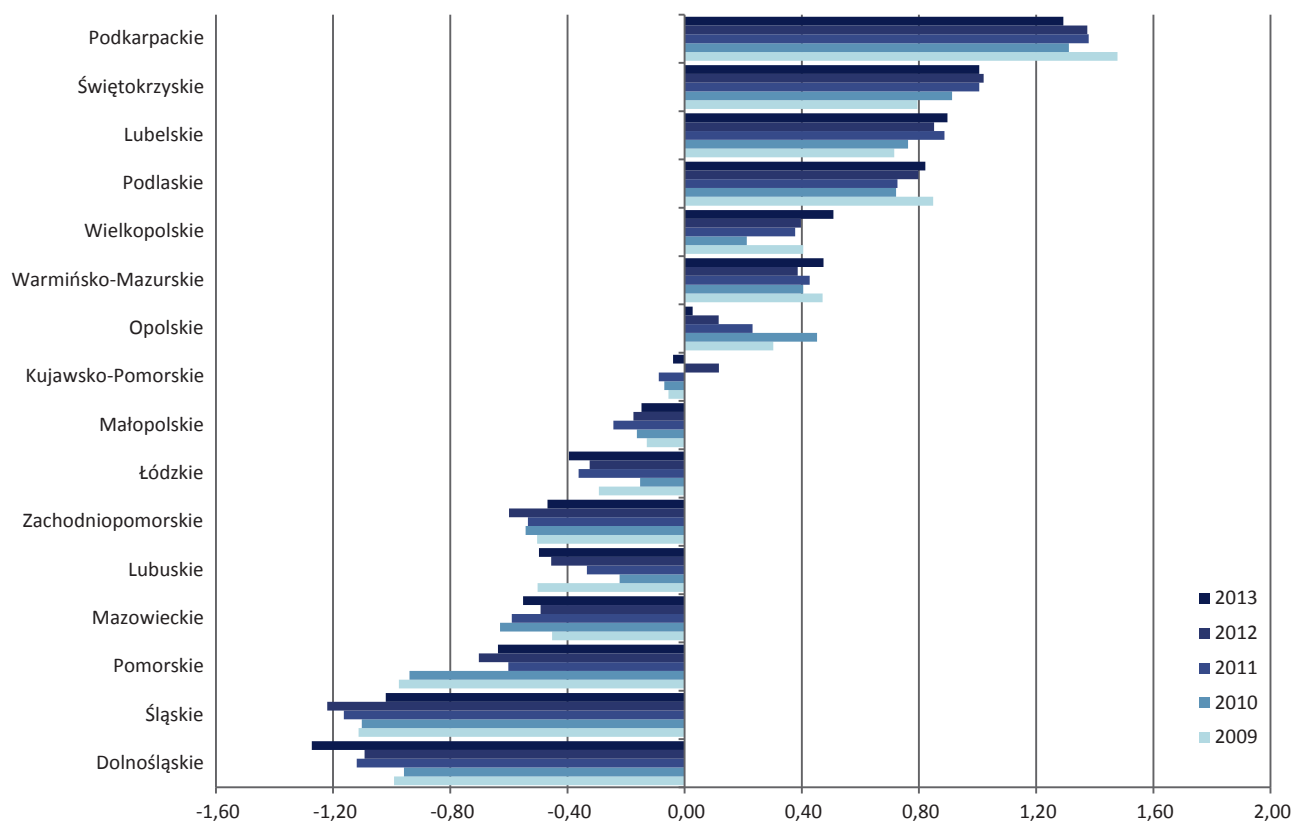
	Zmiany
	Niewielka poprawa w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym - brak istotnych zmian

5.8. Bezpieczeństwo powszechne

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Liderami w zakresie bezpieczeństwa powszechnego są cztery województwa wschodniej Polski – podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie. Jest to efekt niskiego poziomu przestępczości i wysokiego lub przeciętnego wskaźnika wykrywalności przestępstw.

Ranking regionów pod względem bezpieczeństwa powszechnego zamykają dwa województwa: śląskie i dolnośląskie. Cechują się one wysokim poziomem przestępczości i niższym od przeciętnej wskaźnikiem wykrywalności przestępstw.

Wykres 7. Ocena województw pod względem bezpieczeństwa powszechnego

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Poziom bezpieczeństwa powszechnego jest wypadkową dwóch czynników. W zależności od regionu każdy z nich przyjmuje inne wartości. Cztery wiodące regiony do pewnego stopnia różnią się konfiguracją składowych opisujących poziom bezpieczeństwa powszechnego.

Bezpieczeństwo powszechne

1. Województwo podkarpackie	Mocne strony
	Najniższy poziom przestępczości; ponadprzeciętna wykrywalność przestępstw
	Słabe strony

	Zmiany
	Utrata części przewagi w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym – brak istotnych zmian
2. Województwo świętokrzyskie	Mocne strony
	Najwyższa wykrywalność przestępstw; niższy od przeciętnej poziom przestępczości
	Słabe strony

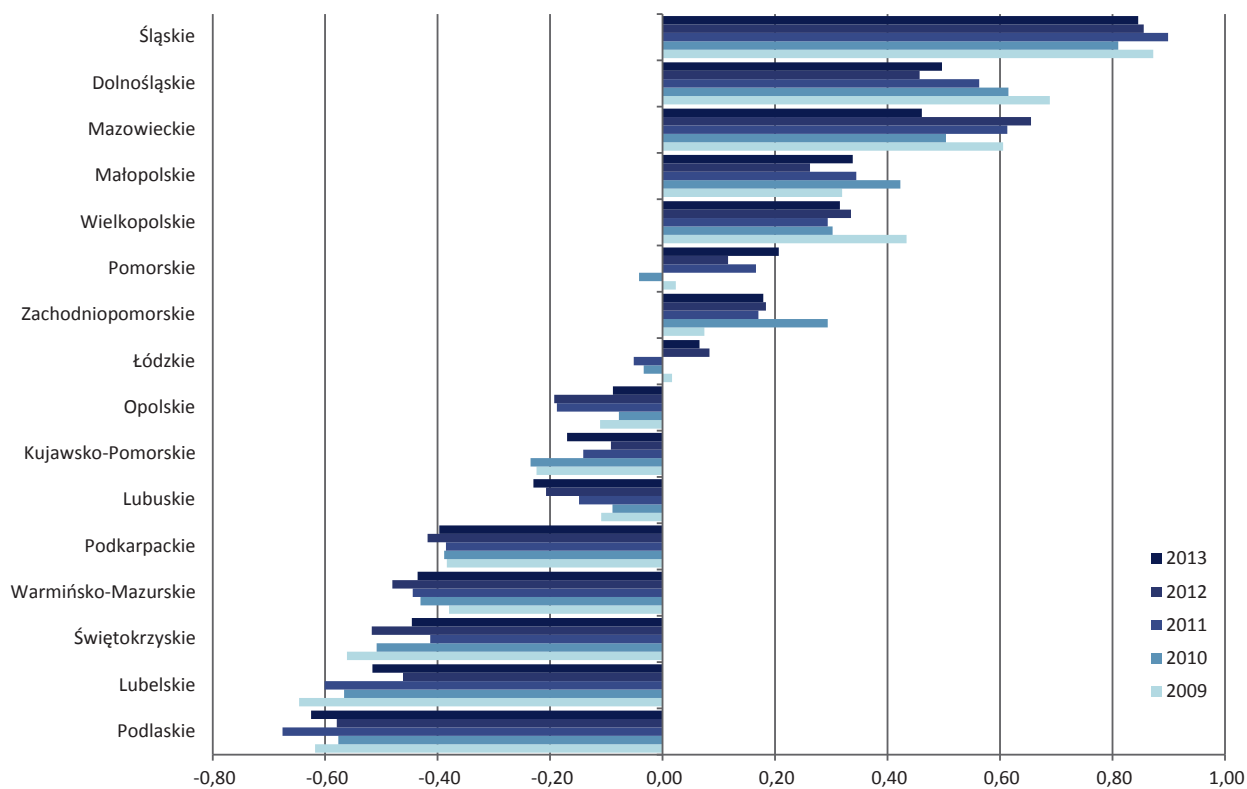
	Zmiany
	Poprawa w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym – brak istotnych zmian
3. Województwo lubelskie	Mocne strony
	Niski poziom przestępczości; ponadprzeciętna wykrywalność przestępstw
	Słabe strony

	Zmiany
	Poprawa w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym – brak istotnych zmian

Bezpieczeństwo powszechne	
4. Województwo podlaskie	Mocne strony
	Niski poziom przestępczości
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat jak i w odniesieniu do 2012 r.

5.9. Atrakcyjność inwestycyjna – ujęcie syntetyczne

Wykres 8. Ocena województw pod względem atrakcyjności inwestycyjnej

Źródło: opracowanie IBnGR

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Wyraźnym liderem atrakcyjności inwestycyjnej nadal pozostaje województwo śląskie. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna cechuje województwo dolnośląskie i mazowieckie. Grupę regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności tworzą województwa: małopolskie, wielkopolskie, pomorskie, zachodniopomorskie i łódzkie. Wszystkie wymienione regiony zajmują wysokie lub przeciętne pozycje w większości aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Konfiguracja tych atutów jest jednak dość zróżnicowana.

W klasie regionów o niskiej atrakcyjności znalazło się pięć województw – podkarpackie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, lubelskie i podlaskie. Ich pozycja jest przede wszystkim konsekwencją długofalowych procesów społeczno-gospodarczych. Niska intensywność urbanizacji i uprzemysłowienia, w okresie w którym procesy te dokonały głębokich przekształceń w wielu regionach europejskich i niektórych polskich, nie pozwoliła na wykształcenie się odpowiedniej „masy krytycznej” (korzyści skali i aglomeracji) w zakresie najistotniejszych zasobów dla dużych inwestorów. Mimo postępów w rozbudowie i modernizacji infrastruktury o znaczeniu krajowym obszary te nadal cechują się niską dostępnością transportową.

Niska atrakcyjność inwestycyjna pięciu województw nie oznacza że nie mają one szans na przyciągnięcie dużych inwestorów – szanse te są ale mniejsze niż w innych województwach. Można je zwiększyć, wzmacniając atrakcyjność inwestycyjną dla działalności bazujących na unikatowych zasobach i atutach tych regionów – siłą rzeczy nie ujętych w analizie porównawczej – i poszukując inwestorów niekoniecznie dużych ale mogących efektywnie wykorzystać posiadane atuty.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Osiem województw o najwyższej, wysokiej i ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej, mimo pewnych cech wspólnych, różni się dość istotnie jej profilem. Każde z nich dysponuje nieco innymi mocnymi i słabymi stronami.

Atrakcyjność inwestycyjna	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Brak zmian w okresie 5 lat i w perspektywie rocznej
2. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Aktywność wobec inwestorów; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Znaczny względny spadek w okresie 5 lat; w stosunku do 2012 r. brak istotnych zmian
3. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Dostępność transportowa; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Koszty pracy; poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Wyraźne względne pogorszenie w okresie 5 lat jak i w stosunku do 2012 r. – w ujęciu rocznym mniej atrakcyjne zasoby i koszty pracy oraz niżej oceniona aktywność wobec inwestorów

Atrakcyjność inwestycyjna	
4. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; infrastruktura społeczna i gospodarcza
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat; w stosunku do 2012 r. niewielka poprawa w efekcie rozwoju infrastruktury gospodarczej
5. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; aktywność wobec inwestorów; dostępność transportowa;
	Słabe strony

	Zmiany
	W okresie 5 lat pogorszenie; w perspektywie rocznej brak istotnych zmian
6. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Rynek zbytu; aktywność wobec inwestorów
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	W okresie 5 lat jak i w stosunku do 2012 r. poprawa – wyżej oceniona aktywność wobec inwestorów

Atrakcyjność inwestycyjna	
7. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Aktywność wobec inwestorów; dostępność transportowa
	Słabe strony
	Zmiany
	Wzrost w okresie 5 lat; brak istotnych zmian w stosunku do 2012 r.
8. Województwo łódzkie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy
	Słabe strony

	Zmiany
	Nieznaczna poprawa w okresie 5 lat; w perspektywie rocznej brak istotnych zmian

Tabela 6. Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2013 r.

	Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwest. województw	
	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
	20		25		15		10		5		5		20			
	Wagi															
1	0,35	6	1,40	1	1,35	2	1,02	2	2,14	1	-1,02	15	0,32	6	0,85	1
2	0,40	5	0,07	4	0,40	4	1,40	1	0,82	3	-1,27	16	1,10	1	0,50	2
3	0,60	1	-0,25	13	1,81	1	0,57	3	0,41	4	-0,55	13	0,42	5	0,46	3
4	0,07	10	0,60	2	0,38	5	0,54	4	1,91	2	-0,15	9	-0,13	8	0,34	4
5	0,59	2	0,17	3	0,10	7	0,21	6	-0,47	10	0,51	5	0,59	4	0,32	5
6	-0,23	11	-0,10	8	0,77	3	-0,16	9	0,13	5	-0,64	14	1,02	2	0,21	6
7	0,45	3	-0,17	10	-0,11	9	-0,08	8	-0,06	6	-0,47	11	0,91	3	0,18	7
8	0,33	7	0,05	5	-0,11	8	-0,06	7	-0,07	7	-0,39	10	0,16	7	0,07	8
9	0,12	8	-0,19	11	0,20	6	0,32	5	-0,73	14	0,03	7	-0,45	11	-0,09	9
10	0,10	9	0,04	6	-0,60	12	-0,59	14	-0,17	8	-0,04	8	-0,20	9	-0,17	10
11	0,44	4	-0,24	12	-0,36	10	-0,37	11	-0,65	13	-0,50	12	-0,54	13	-0,23	11
12	-0,84	16	-0,04	7	-0,72	13	-0,34	10	-0,51	11	1,29	1	-0,57	14	-0,40	12
13	-0,62	13	-0,31	14	-0,89	16	-0,47	12	-0,53	12	0,47	6	-0,25	10	-0,44	13
14	-0,36	12	-0,12	9	-0,83	14	-0,72	15	-0,47	9	1,01	2	-0,88	15	-0,45	14
15	-0,66	14	-0,39	15	-0,89	15	-0,50	13	-0,94	16	0,90	3	-0,51	12	-0,52	15
16	-0,73	15	-0,52	16	-0,50	11	-0,78	16	-0,80	15	0,82	4	-0,99	16	-0,63	16

Źródło: opracowanie IBnGR

Tabela 7. Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2009–2013

Województwo	Wartość wskaźnika synt. w rankingu 2009	Pozycja w rankingu 2009	Wartość wskaźnika synt. 2010	Pozycja w rankingu 2010	Wartość wskaźnika synt. 2011	Pozycja w rankingu 2011	Wartość wskaźnika synt. 2012	Pozycja w rankingu 2012	Wartość wskaźnika synt. 2013	Pozycja w rankingu 2013	Zmiana pozycji 2012-2013
Śląskie	0,87	1	0,81	1	0,90	1	0,86	1	0,85	1	0
Dolnośląskie	0,69	2	0,61	2	0,56	3	0,46	3	0,50	2	1
Mazowieckie	0,61	3	0,50	3	0,61	2	0,66	2	0,46	3	-1
Małopolskie	0,32	5	0,42	4	0,34	4	0,26	5	0,34	4	1
Wielkopolskie	0,43	4	0,30	5	0,29	5	0,33	4	0,32	5	-1
Pomorskie	0,02	7	-0,04	8	0,17	7	0,12	7	0,21	6	1
Zachodniopomorskie	0,07	6	0,29	6	0,17	6	0,18	6	0,18	7	-1
Łódzkie	0,02	8	-0,03	7	-0,05	8	0,08	8	0,07	8	0
Opolskie	-0,11	10	-0,08	9	-0,19	11	-0,19	10	-0,09	9	1
Kujawsko-Pomorskie	-0,22	11	-0,23	11	-0,14	9	-0,09	9	-0,17	10	-1
Lubuskie	-0,11	9	-0,09	10	-0,15	10	-0,21	11	-0,23	11	0
Podkarpackie	-0,38	13	-0,39	12	-0,39	12	-0,42	12	-0,40	12	0
Warmińsko-Mazurskie	-0,38	12	-0,43	13	-0,44	14	-0,48	14	-0,44	13	1
Świętokrzyskie	-0,56	14	-0,51	14	-0,41	13	-0,52	15	-0,45	14	1
Lubelskie	-0,65	16	-0,57	15	-0,60	15	-0,46	13	-0,52	15	-2
Podlaskie	-0,62	15	-0,58	16	-0,68	16	-0,58	16	-0,63	16	0

Źródło: opracowanie IBnGR

Spis wykresów

Wykres 1.	Ocena województw pod względem zasobów i kosztów pracy	42
Wykres 2.	Ocena województw pod względem aktywności wobec inwestorów	44
Wykres 3.	Ocena województw pod względem dostępności transportowej	47
Wykres 4.	Ocena województw pod względem chłonności rynku	50
Wykres 5.	Ocena województw pod względem infrastruktury gospodarczej	52
Wykres 6.	Ocena województw pod względem infrastruktury społecznej	55
Wykres 7.	Ocena województw pod względem bezpieczeństwa powszechnego.....	58
Wykres 8.	Ocena województw pod względem atrakcyjności inwestycyjnej	60

Spis tabel

Tabela 1.	Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2013 r.	7
Tabela 2.	Czynniki i ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej podregionów i województw	12
Tabela 3.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w latach 2012–2013....	21
Tabela 4.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w latach 2012–2013.....	26
Tabela 5.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w latach 2012–2013.....	35
Tabela 6.	Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2013 r.	65
Tabela 7.	Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2009–2013.....	66

Spis map

Mapa 1.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2013 r.	20
Mapa 2.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2013 r.	27
Mapa 3.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2013 r.	34

